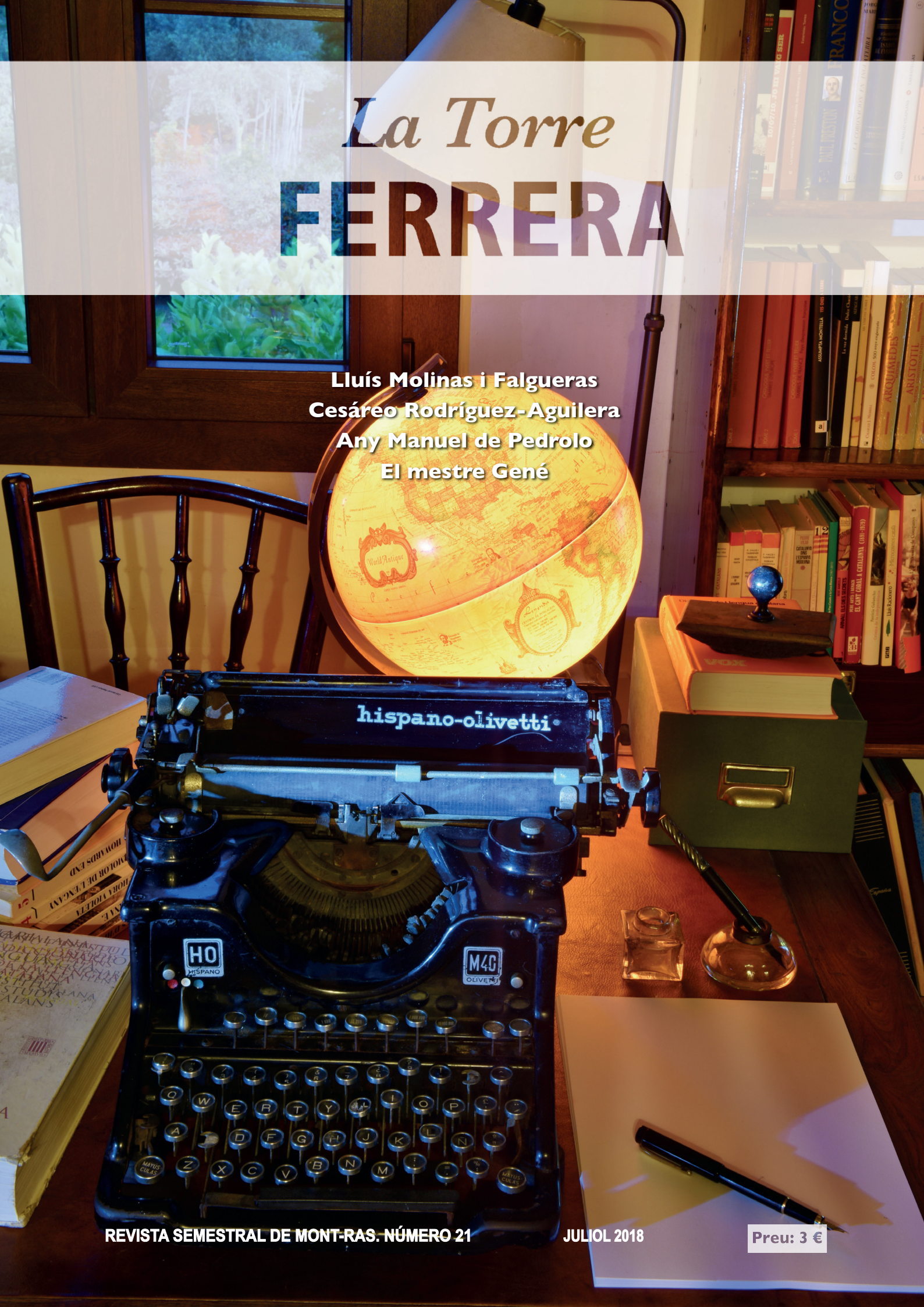

La Torre **FERRERA**

Lluís Molinas i Falgueras
Cesáreo Rodríguez-Aguilera
Any Manuel de Pedrolo
El mestre Gené

FESTA MAJOR

MONT-RAS 2018

DIVENDRES 27 DE JULIOL

*De les 23.00h fins les 3.00h*NIT JOVE
LUKA CARO + DJ LADY EVELYN*Exterior del Pavelló Poliesportiu Municipal*

DISSABTE 28 DE JULIOL

A les 17.00h

FESTA INFANTIL D'AIGUA

*A la Plaça de l'Ajuntament**A les 18.00h*TORNEIG DE FESTA MAJOR
DE BITLLES CATALANES*Al camp d'esports la Ciutadella, al camp de la figuera.
Inscripcions a l'Ajuntament fins el 26 de juliol.
Col·laboren els "Alls secs piquen"**A les 23.30h*FESTA DELS 70, 80 I 90
LA GLAMOUR BAND**+ ARZONISTS DJ***Versions dels millors hits
A l'exterior del Pavelló Poliesportiu Municipal*

DIUMENGE 29 DE JULIOL

*A les 10.45h*OFICI SOLEMNE CANTAT
PER LA CORAL PARROQUIAL
ST. ESTEVE DE MONT-RAS*A l'Església de St. Esteve de Mont-ras**A continuació, a la Plaça de l'Església*MITJA AUDICIÓ DE
SARDANES AMB
LA PRINCIPAL DE LA BISBAL*i vermut de Festa Major**A les 19.30h*CONCERT DE TARDA I BALL
AMB L'ORQUESTRA
LA PRINCIPAL DE LA BISBAL*Entre el concert de tarda i el ball, es farà*DEGUSTACIÓ DE GUINA
CATALANA*Elaborada pels millors restaurants de la zona
Tiquet per tast: 4€ (inclou coberts i pa)
Tiquet de postres: 1€ (gelat)
Organitza: C.E. Mont-ras***Edita:**

Associació Sociocultural Mont-ras al Cor

Redacció i publicitat:latorreferrera@gmail.com
https://latorreferrera.wordpress.com/
Tel.629 642981**Direcció i coordinació:**

Anna Vigatà

Consell de redacció:M. Àngels Bernadet
Mercè Català
Patricia Ferrer
Irene Genís
Pilar Giménez
Xavier Grañén
Montserrat Llovera
Mar Medir
Martí Sabrià**Col·laboradors:**Maria Bruguera
Olga Cercós
Núria Clara
Isabel Corominola
Ferran Cros
Fundació Pla
Josep M. Farreró
Carme Fenoll
Adelais de Pedrolo
Alex Quiles
Marta Vilà**Maquetació:**

Alexandra Ulpat

Fotografia:

Xavier Grañén

Publicitat:Patricia Ferrer
Irene Genís**Impressió:**

Gràfiques Trema. Arbúcies

Dipòsit legal:

GI.1386/2007

Amb la col·laboració de:Diputació de Girona
Ajuntament de Mont-ras**Correcció:**

Marta Padrós

La revista es reparteix gratuïtament a tots els domicilis del municipi. Si algun veí no la rep o algú no resident o un organisme vol rebre-la habitualment, pot posar-se en contacte amb nosaltres per correu electrònic. Aquesta publicació no comparteix necessàriament les opinions signades pels col·laboradors.

EDITORIAL

Ja tenim aquí l'estiu i la Festa Major, un moment de convivència i alegria en què tothom surt al carrer, alhora que podem gaudir d'aquelles estones de lectura a l'ombra del jardí, alleugerint la mandra quan la calor no ens deixa fer res més. S'acostuma a dir que un llibre és el millor dels companys, ens permet aprendre del relat i de les experiències d'altres; ens deixa viure vides de personatges que, pel fet de no ser nostres, vivim amb major llibertat. Si llegir ens fa créixer, escriure també. *La Torre Ferrera* dedica un espai a la literatura, a escriptors que des de Mont-ras i l'Empordà ens fan una aportació a la cultura i a l'entreteniment.

Si bé teníem clar que en aquest número havíem de recuperar el contingut que no us vam oferir al Nadal, pels fets que se succeïen, vam veure que l'any 2018 venia carregat amb infinitat de temes de gran valor. Casualment se celebren els 50 anys de la Primavera de Praga i del Maig francès, també fa 50 anys que Maria del Mar Bonet va compondre *Què volen aquesta gent?*, amb la lletra d'un poema de Lluís Serrahima, i Lluís Llach *L'estaca*.

Tenim aquí l'Any Manuel de Pedrolo, de qui celebrem el centenari del naixement. Volem destacar que també se celebren els cent anys del naixement de Montserrat Abelló i de Maria Aurèlia Campany, persones que van desenvolupar un paper important en el seu moment, el fet de ser dones incrementa el valor de les seves accions. I com no pot ser d'altra manera, no oblidarem que fa 150 anys del naixement de Pompeu Fabra i 100 de la publicació de la seva gramàtica. Així doncs, podem dir que aquest és un bon any.

SUMARI

Lluís Molinas i Falgueras. 5
Un escriptor polifacètic. 7
Any Manuel de Pedrolo. Centenari del seu naixement 10
Pla a la festa major. 15
El mestre Gené. 16
Jordi Margarit, un pagès de marina. 21
Seguint la costa. 28
La vespa asiàtica a casa nostra. 30
Llegir l'empordanet. 33
Contes. 35
Ninotaires. 37
Gastronomia. 39

Fotografia de portada: Xavier Grañén.
Màquina d'escriure cedida per Juan Sánchez,
Antic Oliver.

A L'EMPORDÀ NO HI HA UN RESTAURANT TAN A PROP DEL CEL

MENÚ DIARI:

De dilluns a divendres, menú de migdia: 20 €

El Restaurant El Far ofereix el seu menú de migdia per només 20 euros. Gaudeixi, de les millors vistes al mar, d'un ambient íntim i elegant i d'una cuina excel·lent. També vosté es sentirà a prop del cel.

Muntanya de Sant Sebastià, Llafranc. Palafrugell

Reserves al: 972 301 639 - restaurant@elfar.net - www.hotelelfar.com

LLUIS MOLINAS I FALGUERAS

Mercè Català i Anna Vigatà

Fotografia de Xavier Grañén

En Lluís va néixer el dia 22 de gener de 1935 al carrer de la Caritat (anteriorment anomenat de Fermín Galán). Les penúries de la guerra el porten a Mont-ras, al desgavellat mas dels avis en el qual s'instal·laren quan tenia uns 6 anys, allà s'hi podia fer hort i criar-hi algun animal. Tot i que l'escolarització inicial la va fer a Mont-ras, amb el senyor Badia, en fer-se més gran va anar a estudiar a Palafrugell i allà vivia amb l'àvia (això li permetia assistir a classe amb normalitat i salvar les inclemències meteorològiques).

Finalitzada l'escolarització, iniciava una etapa polifacètica que el portaria, en primer lloc, a treballar a la SARFA, després a muntar el restaurant L'Estable tot combinant-ho amb la venda d'antiguitats i, finalment, es va dedicar ja només a les antiguitats. Com a persona polifacètica i molt inquieta, també s'ha dedicat a l'escriptura, el periodisme, la ràdio, el teatre, el cinema, la televisió...

L'amabilitat d'en Lluís ens porta a repassar detalladament la seva història, intensa i plena d'anècdotes. Destacarem que qualsevol feina o activitat de les que ha fet l'ha portat a conèixer persones o ambients que han estat clau en la seva vida. L'afició pel cinema el va portar a conèixer autèntiques personalitats, actrius i actors que als anys 60 visitaven la Costa Brava en períodes de rodatge o de vacances, i que ell aprofitava per conèixer i fer-se signar algun programa de cinema que havia anat col·leccionant des dels vuit anys, a mesura que creixia el seu interès per Flash Gordon i Tarzán.

Als 17 anys es va fer soci d'una revista: *Consultorio mundial cinematográfico*, que li va permetre relacionar-se amb persones d'arreu i intercanviar revistes. Aquesta mateixa revista va convocar un concurs de temàtica cinematogràfica i esperonat pels companys de la SARFA s'hi va presentar fent un article sobre Greta Garbo que li va donar el primer premi. Per tant, ja podem dir que l'afició per l'escriptura es comença a despertar, això sí, vinculada al cinema.

Als voltants dels anys 60 neix la *Revista de Palafrugell*, en Francesc Alsius el va convidar a l'acte de la fundació i en Bernat Causa (corresponsal de *La Voz de la Costa Brava*), aprofitant l'ocasió, li va demanar de fer una col·laboració aportant alguna vivència. En Lluís no havia tornat a escriure

Fotografia de Xavier Grañén

Fotografia de Xavier Grañén

des del concurs. Va poder fer-ho sobre Madeleine Carrol, gràcies al contacte que li va proporcionar en Joan Gich, aleshores alcalde de Palafrugell. Malgrat la predisposició de l'actriu a fer l'entrevista, no va permetre que li fessin fotos. L'actriu li va confessar que, tot i no fer cinema, admirava Alain Delon.

Així és com trobem en Lluís fent de locutor i entrevistant en directe a *La Voz de la Costa Brava* (emissora fundada a mitjans dels anys 50 de la *Red de Emisoras del Movimiento*). Allà es gravaven discos, teatre i també s'hi radiaven obres (ell mateix havia estat representant algun personatge fent ràdio teatre). Realment és un gran conversador, això justifica que les entrevistes fossin un èxit quant a obtenció d'informació. A la radio va entrevistar Elizabeth Taylor, a qui admirava, Fernando Fernán Gómez o Concha Velasco, entre altres. L'entrevista a Elizabeth Taylor va coincidir amb el rodatge de la pel·lícula *De repente el último verano*, que es va filmar a

Fotografia de Xavier Grañén

s'Agaró i a Begur, i tot el que va explicar durant la tertúlia es va utilitzar per a un article de la revista gironina *Usted*.

Posteriorment es va dedicar a fer de corresponsal d'*El Correo Catalán* i Radio Nacional a Barcelona, a partir d'aquí comença amb entrevistes i escrits per a la *Revista de Palafrugell* i el setmanari empordanès *La Proa*. Amb en Gerard Xarles va quedar-se com a capçalera de la *Revista del Baix l'Empordà*.

En Lluís és autor de diversos llibres d'història local, i, com a bon col·leccionista s'ha encarregat de posar a la nostra disposició reculls d'entrevistes, materials o articles editats prèviament, però en format llibre. Amb en Joan Piera van fer el llibre *Palafrugell ahir*. Altres llibres han estat: *Història del teatre a Palafrugell*; *Carnaval de Carnivals*; *Palafrugell 1936-1939*. I també hi va haver una llarga postguerra.

Un altre treball important va ser la reedició del llibre *Cuentos que son historias* de Miquel Torroella i Plaia. La família, el net concretament, va agrair considerablement que es portés a terme aquesta iniciativa.

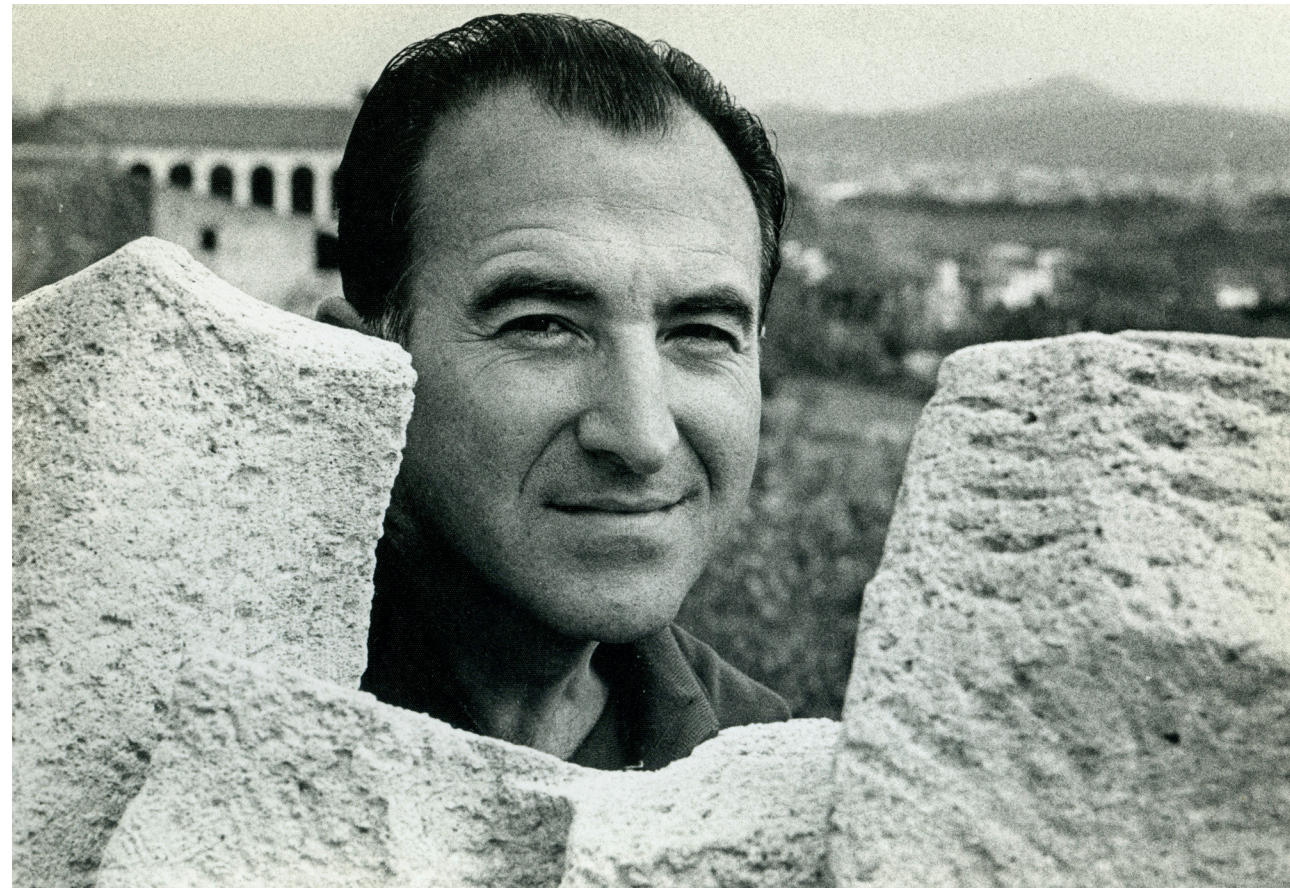
L'amor pel cinema l'ha portat a escriure llibres com ara: *La Costa Brava, un plató per al cinema*; la *Biografia de Madeleine Carroll*; i *Protagonistes de la Costa Brava*, on trobem entrevistes, vivències amb els protagonistes i també algunes notes d'humor en la narració.

En Lluís continua al peu del canó, l'entusiasme per transmetre les seves vivències i tot el que coneix del nostre territori encomana a qui l'escolta la mateixa energia i passió que ell sent per qualsevol dels temes i ens deixa constància que és un gran comunicador.

UN ESCRIPTOR POLIFACÈTIC

Cesáreo Rodríguez-Aguilera de Prat

Catedràtic de Ciència Política de la Universitat de Barcelona

Cesáreo Rodríguez-Aguilera Conde al jardí de casa seva a Can Colom de Mont-ras. Any 1972. Fotografia de Tony Keeler

La bibliografia de Cesáreo Rodríguez-Aguilera Conde, el meu pare, és realment impressionant tant en quantitat (més de trenta llibres i centenars d'articles) com en qualitat, ja que, en efecte, va ser un escriptor prolífic i molt ben considerat en diversos àmbits. Com a jurista (fou magistrat) va destacar com a expert en dret processal i entre els seus nombrosos treballs trobem com a obra de referència l'amplíssim estudi — que va fer amb Josep Peré Raluy— *Derecho de arrendamientos urbanos* (1965). Com a escriptor creatiu, el meu pare va publicar nombrosos poemes i contes, la majoria recollits a l'*Antologia breve* (1986), i com a crític d'art, nombroses monografies de pintors contemporanis.

L'afició per la poesia la va adquirir durant la primera joventut, influenciat per l'excel·lent poeta jaenès Rafael Porlán, i la va mantenir per sempre. Els seus poemes combinaven des d'ecos surrealistes fins al realisme social,

sempre amb un toc estètic i lingüístic molt personal. En el capítol dels relats en prosa i les recreacions literàries de paisatges, viatges i personatges, que van resultar ser molt originals, destaca notablement *Antonio Machado en Baeza*, 1967, un llibre preciós. Més enllà de les obres jurídiques —d'impecable factura tècnica i professional— i de les ben assolides incursions literàries (tot i que, en part, circumstancials), una altra de les seves grans aportacions van ser els escrits sobre art pictòric, la seva gran passió.

Coneixedor en profunditat de les escoles i avantguardes artístiques contemporànies, se'n va ocupar plenament en nombrosos assajos i monografies. Van ser importants les aportacions: *Crónica de arte contemporáneo* (1971) i *L'art català contemporani* (1982), a més de diversos estudis dedicats a Dalí, Miró, Tàpies, Guinovart, Brodat, Arranz Bravo, Bartolozzi, Ponç o Cardona Torrandell, d'entre molts altres. No obstant això, segons el meu parer, les seves dues

La Taberna del Buda

EL NOU BUDA ET SORPRENDRÀ

MÁS ES MÁS

OBERT CADA DIA DE 8 DEL MATÍ A 12 DEL VESPRE
DIMARTS TANCAT

The biggest Hamburger from Girona & Costa Brava.
+2KG

Av. Pompeu Fabra 132 - 17200 Palafrugell - T. 972 666 553

TAPES + ENTREPANS XXL + MENÚ ESMORZAR + MENÚ DEL DIA + TORRADES + XAPATES + PASTES + PLATS COMBINATS + PIZZES

Código Buda

DAVANT DE LA GENT GRAN

La Divina Taberna DEL BUDA

POLÍGON INDUSTRIAL PALAFRUGELL

OBERT CADA DIA DE 6 DEL MATÍ A 12 DEL VESPRE
DILLUNS TANCAT

Av. Pompeu Fabra 132
17200 Palafrugell - T. 972 611 432

TAPES, ENTREPANS, ESMORZARS
TORRADAS, XAPATES, PIZZES,
MONTADITOS ...

OBERT CADA DIA DE 6 DEL MATÍ A 8 DEL VESPRE
DIUMENGE TANCAT

C/ Trefi 4 (Polígono Industrial)
17200 Palafrugell - T. 972 663 228

TAPES, ENTREPANS, MENÚS DIARIS,
PLATS COMBINATS, AMANIDES,
ESDEVENIMENTS PER A GRUPS...

contribucions més rellevants en el camp dels estudis sobre art pictòric estan representades pels dos magnífics llibres que va escriure sobre Pablo Picasso i Rafael Zabaleta.

El seu llibre *Picasso 85* (1968) és un assaig molt complet sobre el genial artista: se n'hi estudia la trajectòria vital, la complexa personalitat i, sobretot, l'amplíssima i innovadora obra. En aquest sentit, resulta una guia veritablement útil per fer-se una bona idea de les diferents èpoques pictòriques de Picasso (blava, rosa, negra, cubista, surrealista, neoclàssica, expressionista, d'Antibes, de Canes) i serveix per entendre la transcendència renovadora d'un dels més grans creadors artístics de tots els temps. Tal com recorda el meu pare a l'inici del llibre, algú (no en cita la font) va resumir el seu entusiasme davant del geni d'aquesta forma: "es fantàstic, es monstruoso, es mágico, es maravilloso, es feo, es hermoso, es de miedo, es reconfortante, es deslumbrador. Es todo. Es Picasso."

Rafael Zabaleta va ser el gran referent pictòric del meu pare, que hi estava molt unit per una intensa amistat (ambdós eren originaris de Quesada, Jaén) i a qui va dedicar moltes obres. En particular, en sobresurt el llibre *Zabaleta de Quesada. Del Pueblo a la Modernidad* (1990) —personalment és el que més m'agrada de tota l'amplíssima producció intel·lectual, per haver-hi combinat amb èxit biografia, interpretació artística i recreació literària d'aquest gran artista. El meu pare va apreciar en Zabaleta un pintor genial, molt identificat amb el seu poble, un exemple perfecte de com allò local transcendeix per arribar a convertir-se en universal. El meu pare deia: "la obra de Zabaleta nos queda a todos como estímulo y diálogo. Para los amigos, además, como "sangre de su ausencia" (...) Al recordarle exaltamos su sencillez, su nobleza, su laboriosidad y su carácter insobornable. De su pintura, el sincretismo de su tiempo, su carácter humanista y constructivo, que ha determinado que en el momento de volver las agitadas aguas del mundo de la pintura a su verdadero cauce, la de Zabaleta se ofrezca hoy como un ejemplo de tradición y modernidad." En efecte, el llenguatge pictòric de Zabaleta es va fer universal i la seva obra no va deixar de ser cada vegada més considerada fins a convertir-se en un gran clàssic de la pintura

espanyola contemporània. Un cop més, en paraules del meu pare en un article personal dedicat a l'artista: "tu obra ocupa ya, y creo ocupará por muchos años, una posición relevante (te lo digo sin el menor asomo de exageración ni de pasión amistosa)".

El meu pare va apreciar en Zabaleta un pintor molt original, amb gran poder de comunicació i tan identificat amb el seu poble, alhora que tan innovador, que va aconseguir transmetre'n la realitat més profunda: els olis i dibuixos dels camperols i els paisatges de la Sierra de Cazorla són d'una força extraordinària, i el meu pare va contribuir, juntament amb Eugeni d'Ors, a difondre aquesta magnífica obra més enllà del seu poble. Crec que per totes aquestes raons hem d'estar agraïts al meu pare, ja que mitjançant aquesta ingent aportació intel·lectual podem seguir aprenent i gaudint dels articles i llibres tan ben documentats i argumentats.

Cesáreo Rodríguez-Aguilera Conde amb el seu fill gran el dia del seu 90è aniversari, el 18/05/2006. Fotografia de Pablo Rodríguez-Aguilera.

ANY MANUEL DE PEDROLO.

CENTENARI DEL SEU NAIXEMENT

Anna Vigatà

Manuel de Pedrolo entremig d'emparrats de mongetes, a l'hort que tenia a Tàrraga. Fotografia de l'àlbum familiar.

Manuel de Pedrolo i Molina nasqué a l'Aranyó (la Segarra), el dia 1 d'abril de 1918, ara fa cent anys. Orfe de mare, el van criar el pare i una tia en un ambient catalanista i culte. Es va convertir en un lector incansable i malgrat que volia estudiar medicina, la guerra li ho va impedir, va decantar la seva inquietud cultural cap a les lletres.

La lluita als fronts de Falset, Figueres i Barcelona i la posterior mobilització a les oficines de l'Hospital Militar de Valladolid van marcar una bona època de la seva vida. Tot estant a Valladolid (va estalviar-se anar al camp de concentració, gràcies a un amic del pare), va escriure a mà la seva primera novel·la, inèdita, i de la qual Pedrolo no estava satisfet. Tant és així, que la seva dona la va destruir en morir ell (la seva filla no l'ha arribat a llegir, ni tan sols l'ha vista). Tal com diu Bel Zaballa a *Manuel de Pedrolo. La llibertat insubornable*, no és que la guerra el fes escriptor, sinó que segurament el va esperonar el fet d'haver-la perduda.

Un cop finalitzat el servei militar de postguerra, retornà a Catalunya i portà a terme feines ben diverses. Una d'elles, la d'investigador privat, qui sap si li podia servir d'inspiració per a l'escriptura d'alguna novel·la policíaca. Casat amb Josefina Fabregat Xalmeta, s'instal·len a Barcelona, on neix la seva filla Adelais. És aquí on Pedrolo inicia, amb regularitat, l'escriptura tant de teatre com de poesia, novel·la, assaig, contes... en total més de quaranta anys dedicats a l'escriptura. També portava a terme tasques

editorials i vinculades a les lletres: feia de traductor, de lector d'originals, de corrector de textos, d'assessor literari. També va fer de col·laborador en algunes revistes i publicacions. Aquesta figura polièdrica ens dona un Pedrolo difícil de catalogar o d'etiquetar, com a ell li agradava, fugia de les etiquetes i dels estereotips.

Desvetllador de consciències

Va ser un autor compromès, ateu, crític, ètic... i, sobretot, molt entregat als altres. Probablement el va marcar el catalanisme del seu pare (Acció Catalana a Tàrraga). Des del primer moment escriu en català, malgrat la greu censura que pateix i les dificultats per publicar durant els primers anys. És el narrador més llegit de la postguerra, tenia uns lectors fidels i incondicionals als quals transmetia la necessitat de fomentar el compromís amb el seu país, i amb qui compartia ideals de vida. Tanmateix, l'opinió popular no coincideix amb la dels cercles universitaris i acadèmics o la d'altres àmbits de poder, això es posa de manifest en el fet que moltes de les seves novel·les no es poden publicar en el mateix moment de l'escriptura, tarden anys en veure la llum. Malgrat això, ell decideix afrontar la censura, s'estima més dir algunes coses abans que deixar les seves idees soterrades per sempre més. Josep M. Castellet afirma que era l'escriptor més censurat de tota la història d'Edicions 62, però en realitat és el que més ho va ser de tota la li-

teratura catalana. La censura, aplicada de forma arbitrària o subjectiva, en alguna ocasió va ser burlada, ni que fos de manera temporal. Amb el llibre *Totes les bèsties de càrrega* es burla de la censura, segurament perquè no se'n va entendre el contingut. *Un amor fora ciutat*, on pretén afrontar el respecte per la sexualitat de cadascú, li va costar una denúncia i un judici per immoralitat i escàndol públic, afortunadament va guanyar el judici. En altres casos, com ara el sisè volum de la sèrie «Temps obert»: *Unes mans plenes de sol*, va ser escapat en 109 fragments l'any 1972 quan es va editar per primera vegada.

Podríem definir Pedrolo com un escriptor insubornable al servei del país. Cívica i crítica com era, es declarava independentista i així ho manifestava en els seus articles, on deixava entreveure que el seu independentisme neix de l'amor a la llibertat, tant a nivell individual com col·lectiu. Tot i no sovintejar els cercles de la vida cultural i pública, allunyat dels centres de poder i dels mitjans de comunicació, va aconseguir la majoria de premis literaris existents. El Sant Jordi, el Víctor Català, el Joanot Martorell, el Prudenci Bertrana, el Lletra d'Or, el Crítica Serra d'Or de narrativa... L'any 1979 va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

L'obra de Pedrolo es pot considerar dins del corrent de la narrativa de postguerra, especialment de l'existencialisme. En la seva obra es reflecteix la solitud, la comunicació, la incomprensió del món, i fins i tot l'absurd de l'existència. Amb el seu estil transgressor, és un escriptor innovador, experimenta noves formes d'expressió. D'aquestes obres, *Mecanoscrit del segon origen* és la més coneguda, tant és així que en ocasions li hauria agradat no haver-la escrit per poder donar a conèixer altres aspectes més significatius de la seva obra literària.

Pedrolo compromès i solidari

Pedrolo no tenia com a objectiu prioritari descriure la societat o el món en què vivia, la seva obra posa accent en l'acció de la persona i en l'àmbit de la dialèctica. Paral·lelament, en aquesta època, surt una generació d'escriptors que faran una literatura renovadora i que gaudiran d'aquest caràcter compromès i solidari, ja que en rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, atorgat l'any 1979, el va cedir a l'Associació d'Escriptors per estimular les noves generacions.

La solitud final

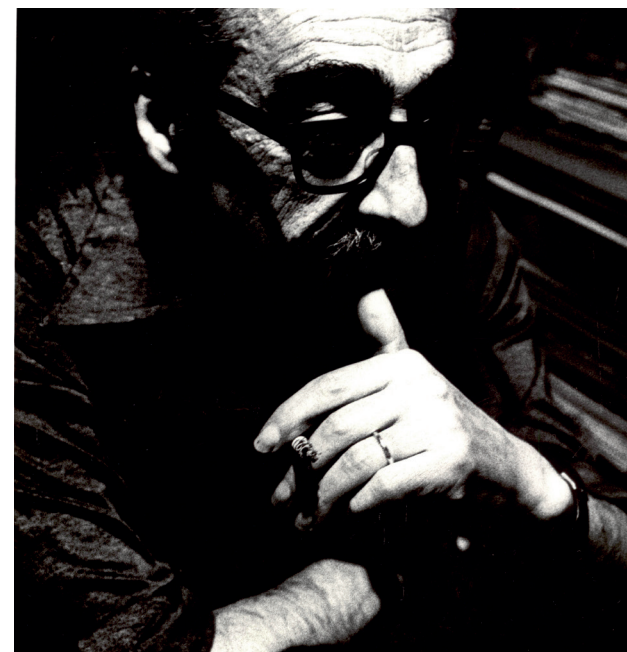
Amb el pas de la dictadura a la democràcia, s'adona que es produeix un desmantellament de la resistència politicocultural, que tanta vida havia donat al país. Polítics

que es busquen una ubicació en la nova situació i gent sense història prèvia ni coneixement dels fets anteriors que també busca un lloc on fer carrera, això farà que després d'una àmplia reflexió acabi proclamant-se clarament independentista. La claredat amb què manifesta les seves opinions fa que incomodi tots aquells que han d'acceptar els seus treballs, minimitzant la seva presència o bé ocultant-la.

Els darrers anys sent una sensació de fracàs, ja que el món intel·lectual intenta acomodar-se, també, a la nova situació. Qui no s'adapti quedarà marginat. A les universitats no s'estudia la seva obra, ningú assumeix cap risc. Tot això combinat amb la docilitat dels alumnes, la tasca dels quals es limita a aprendre la lliçó, faran la resta.

El 26 de juny de 1990, Manuel de Pedrolo va morir a la ciutat de Barcelona. Nosaltres hem parlat amb l'Adelais, la seva filla, que amablement ens ha explicat qui era el seu pare. Aquest any 2018, declarat Any Manuel de Pedrolo, ens ajudarà a tots plegats a conèixer l'escriptor i us asseguro que quedareu fascinats, tant per la figura com per l'obra. A banda de les activitats preparades, també es porta a terme la reedició de *Procés de contradicció suficient*, *La terra prohibida*, *El principi de tot*, *Crucifeminació*, *Acte de violència*, *Milions d'ampolles buides* i *Infant dels grans*, entre d'altres. Participen en aquesta reedició Sembra llibres, Comanegra, Ara llibres, Pagès editors, OrcinyPress, Tigre de paper i Edicions 62. Val a dir que hi ha previsió d'edició d'altres títols.

Us recomanem visitar la Fundació Manuel de Pedrolo, de ben segur us captivarà: <http://cultura.gencat.cat/cal/anymanueldepedrolo/inici/>

Al despatx. Carrer Calvet, 9

CANVI D'IMPRESSIONS

Tots tres seien, encotillats i solemnes, en un cap de la llarga taula polida sobre la qual reposaven dos cendrers i una estilogràfica. Darrere, els cortinatges negres i encartonats absorbien la llum de la làmpara sumptuosa, al bell mig de l'habitació badívola i alta de sostre.

—Comencem—indicà l'encotillat que ocupava l'extrem esquerre.

El conserge va fer passar el primer home, el qual, després d'haver demanat permís, exposà les reclamacions de la secció de Base. Parlà deu minuts, amb concisió, i, en callar, l'encotillat de l'extrem dret digué:

—El següent.

Aquest, més vell, no parlava amb tanta facilitat i s'entrebançà tres o quatre vegades mentre completava els raonaments del company que acabava de precedir-lo. El mateix encotillat, que ara joguinejava amb la ploma, aprofità una pausa per obrir la boca:

—El següent.

Aquest cop era una dona i, en veure-la, tots tres es van escurar la gargamella amb una remoreta sòbria que no es traduí en cap paraula. Ella s'explicà, una mica nerviosa, com impressionada per la vastitud de la taula o la solemnitat dels personatges, però així i tot aconseguí de fer-ho amb claredat fins que van acomiadar-la amb el mot de costum:

—El següent.

Rupit

Va entrar un xicot robust i jove, d'expressió fluïda, que recapitulà els greuges ja exposats i va esmentar-ne d'altres de negligits pels seus companys mentre l'encotillat que ocupava la posició central encenia un cigar. El de l'extrem esquerre consultà el rellotge, com si cronometrés la durada del parlament, i aleshores digué:

—El següent.

El xicot, però, no es va moure. L'altre repetí, més fort:

—El següent.

—No hem acabat —els va fer observar el xicot—. Ara els toca a vostès.

Els encotillats dels extrems es van irar amb una expressió desconcertada, gairebé poruga, però el tercer alçà la mà, grassoneta i blanca, va fer petar dos dits carregats d'anells i, de darrere les cortines, eixiren dos agents de servei que, amb barroeria, van escortar el xicot cap a l'exterior.

—El següent...

L'endemà, la ressenya periodística acabava amb aquests mots: «La reunió se celebrà en un ambient de franca camaraderia que augura una solució immediata dels conflictes sorgits entre la Base i la Profunditat. Cal lamentar, només, un petit incident, quan un element pertorbador la pertinença del qual a l'empresa no s'ha pogut demostrar, proferí unes frases subversives. Fou detingut immediatament.»

1974

I SI TOTS ELS CAMINS DUEN ENLLOC?

La nostàlgia

Imatge de l'adolescent que et plau d'evocar en la realitat dura, espesseïda, de l'home que torna al paisatge que ha perdut: posseïa una dimensió creadora que et va passar per alt, atenallat per les mesquineses carnívores de la vida de la família quan, de cara al mar, amb la punta de la sabata feies sots en la sorra vagament humida i miraves, enllà, les naus.

L'aventura era fora, en illes inexplorades de robinsons i de pirates, en ciutats abandonades al silenci, en cruïlles de penínsules calentes, exòtiques, en navegacions cap a ports de boira, cap a tavernes xopes de rom i de carta, en cofurnes de nit que s'engendra infinitament en un procés partogenètic...

Hi pensaves, potser, en els bordells dels carrers estrets i laberíntics, en els amors amb noies de color que cremen la pell dels estrangers, en cops de puny, en ganivetades per un cos llogat a tant el clau?

Dintre teu vas buidar la mar que feia nosa a un encontre en l'absolut al qual acudiries amb la teva veu eviterna, tu, criatura nafrada i sense resignació. D'on et cridaven que no fos de la teva pròpia angoixa quan, davant del confessor severíssim, recapitulaves ereccions de terra?

Oh, el silenci d'aquest moment!

L'ànima muda quan s'ha esclafat contra una paret que vas dreçar sota guiatges experts: d'algú en la fosca del cau, d'algú emboscant en la insolència de la por...

L'esperit!

Aquesta quimera que sempre lladra en la carn dels divuit anys, i es descalça, corre cap al tancat on desapareix. El teu cervell com una reixa a l'interior de la qual operes màgicament, a les palpentes, per tal de reduir el món a un sil·logisme insatisfactori.

«No et calia anar tan lluny per no trobar res», et dirà a nit foscant una estranya que t'ha reconegut en un tombant de carrer, sota un fanal. «Arreu espera el mateix buit a aquells que, com tu, no saben que l'home és la criatura en la qual la carn i l'esperit es fecunden mútuament.»

És llavors quan sospites que no hi ha solució?

L'equip de redacció de *La Torre Ferrera* volem agrair a l'Adelais de Pedrolo que ens hagi permès la publicació d'aquests contes breus. Són un bon tastet, representatiu d'una part de l'obra del seu pare. També l'encoratgem a seguir al capdavant de la Fundació Manuel de Pedrolo, amb la tasca de recuperar la memòria de la figura i de l'obra de l'escriptor.

Passejant per les Rambles. Any 1952. Fotografia: Wallory

Sant Eloi

TECOMAC

Jardineria, forestal
i de l'horta.

Tel. 972 30 78 03 - Mòbil 629 75 75 80
C/ Sant Pere, 57 - 17200 Palafrugell (Girona)
www.tecomac.cat

ECHO
HONDA

ESPADA

Tel. 972 30 09 54
c/ Torres Jonama, 42
17200 Palafrugell
www.ferreteriaespada.com

PINTURES
FERRETERIA
PARAMENT
JARDINERIA
MOBLE JARDÍ
BRICOLATGE

C/Mas Resplandis, 7
Esclanyà (Girona)

jabonester@xarxacontrol.es

T. 972 612 426 - F. 972 612 462

Exposició
**PROFESSORS
DE SOLITUD**

J. Esquirol, fotògraf - J. Pla, escriptor

Fundació Josep Pla

De l'1 de juliol de 2018
al 5 de maig de 2019

Josip Pla
Fundació

FUNDACIÓ
FOTOGRAFIA

ALJUVENY
DE L'ESCALA

"Em glorio de tenir alguns bons amics entre la població pescadora de l'Escala: els vaig conèixer tots a les cales, a l'ombra fresca de llurs tendes, davant el foc de foc de llenya de pi, on es guisava una perfumada olla de peix. Ells van ésser els meus professors de solitud i els qui m'ensenyaren a comprendre que en aquesta vida, on tots els dies són iguals, tant li fa que bufi el garbí com el gregal, el xaloc com la tramuntana."

J. Pla. Costa Brava dins *Tres guies*.
OCXXX, p.226-227

© Josep Esquirol (1837 - 1931) Ajuntament de l'Escala

PLA A LA FESTA MAJOR

"25 de juliol. —Sant Jaume. Festa major de Mont-ras, el poblet veí. Gori em proposa d'anar-hi, i així resulta que, si és enemic de les festes de la seva pròpia població, freqüenta les dels pobles de la rodalia i, si és partidari de la monotonia personal, està sempre disposat a pertorbar, amb la seva presència, la monotonia dels veïns.

—Què voleu? —em diu preveient una possible objecció. —Si no fossin les contradiccions, ¿què seria de la nostra trista vida?

Hi anem. Hi ha dos quilòmetres, a penes. El poblet, redossat sobre la primera serralada de Fitor, és molt bonic. Pugem fins a l'església. Al costat de l'església hi ha el cementiri. Des de les parets del cementiri, ple d'herbes seques, es veu el panorama més exquisit del pla de Palafrugell, picat de masies i de barraquetes, i la mar de Calella. Els camps, acabats de segar, porten les rosses garberes. Es veuen els claps de roelles roges sobre la terra. Les pinedes d'Ermedàs tenen un aire fosc, melodramàtic, ombriu. El sol de la tarda, daurat, toca les velles pedres. La mar, al lluny, es balanceja. Sobre el poble, hi flota una olor de pomes de relleu. Passant pels carrers, aquesta olor es barreja de vegades —en una recolzada— amb el del fonoll sec.

La festa es fa a la plaça. Anys enrere, s'hi reunia un gran aplec. Ara la gernació sembla anar de baixa. Els músics toquen contra la paret de Can Rocas. És una casa gran, que té a la façana un llarguíssim balcó. En constatar la buidor del balcó i que a la casa hi ha, a penes, moviment, Gori queda sorprès.

—Aquesta és la casa —diu— que anys enrere, per Sant Jaume, tenia més forasters. Sobre la barana d'aquest balcó, a l'hora de les sardanes, s'hi recolzaven els millors propietaris del país, les seves esposes i les seves filles. S'hi veia el bo i millor de la rodalia. Encara recordo moltes fesomies. El balcó semblava un quadre de Goya... Ara no es veu ningú. Deuen anar malament..."

Josep Pla. El quadern gris. OC I, 233-234

Dibuix d'Enric Solés. Col·lecció Lluís Molinas

Josep Pla, davant la seva biblioteca. Palafrugell, 1922. Fundació Josep Pla, col·lecció I. Ed. Destino.

EL MESTRE GENÉ

Maria Bruguera Martí

Un grup d'exalumnes amb el mestre Gené. Mont-ras, 1964. D'esquerra a dreta: Lluís Molinas Colomer, desconegut, desconegut, el mestre Gené, Pere Rocas Bassolí, Isabel Martí Bofill (dona del mestre Gené) i Reinalda Alsina Guarnier. Davant asseguda: desconeguda

Trobada d'exalumnes aprofitant una visita del mestre Gené. Palafrugell, plaça Nova, entre els anys 1955-1960. D'esquerra a dreta: Rosa Dunjó i el seu espòs Leandro Artisà, Joan Artisà, el mestre Gené, Isabel Martí Bofill i Camilo Rocas Bassolí

Aprofitant que l'any 2016 coincidí amb el 70è aniversari de la mort del fill predilecte de Palafrugell, Josep Torres i Jonama, vaig voler presentar un article a la segona edició del Premi d'Articles Periodístics Santi Massaguer sota el títol "El llegat de Josep Torres i Jonama i la depuració de l'escola catalana durant el franquisme".

El que aquí es presenta no dona tant de protagonisme a l'industrial i filantrop, sinó a un mestre de les escoles públiques de Mont-ras, Josep Gené i Barbosa, ja que fou una figura cabdal (malauradament oblidada) en la construcció de les escoles de la nostra vila. A més, la família Fatjó-Gené molt amablement em va facilitar tota mena de material fotogràfic, així com detalls de la vida del seu avi.

Dos dies després que les tropes franquistes haguessin entrat a Barcelona, el 28 de gener de 1939, el Ministerio de Educación Nacional erradicava tota l'obra educativa de les institucions republicanes catalanes, i iniciava així una prolongada i lenta depuració en el sistema, amb nefastes conseqüències.

L'escola franquista. El Ministerio de Educación i la depuració de mestres

«Los demás funcionarios pertenecientes a Centros dependientes del Ministerio de Educación Nacional quedarán, así mismo, suspensos de empleo [...] Los designados por la Generalidad o sus organismos, quedarán cesantes a las resultas de las disposiciones generales que ulteriormente se adopten, pudiendo ser utilizados sus servicios con carácter interino, previa investigación de su ideología y actuación social y política en relación con el Movimiento. Orden de disposición legal». B.O.E. de 3 de marzo de 1939, artículo 7º, p. 643.

Amb aquesta determinació s'ensorrava tota la ben intencionada i progressista política educativa catalana, considerada una de les més avançades en la seva època, malgrat la constant manca de recursos.

Durant la República, s'havia intentat de dotar l'estat amb una xarxa d'escoles públiques de qualitat amb diversos projectes per combatre la incultura i l'analfabetisme incessants. A més, una part important del magisteri públic català es va comprometre activament a favor de la seva política renovadora en el camp escolar. Però, de cop, tot es va esvair i ja no hi va haver temps de desenvolupar

més projectes. Per tant, l'estat franquista va rebre com a herència la mateixa situació cultural i educativa que havia estat fomentada durant dècades. Si el breu espai republicà havia realitzat algun canvi en favor de modificar la situació, el franquisme es cuidà ràpidament d'esborrar tota mena de rastre.

La política del règim vencedor va fomentar la subsidiarietat de l'estat en matèria educativa, i els centres d'educació privats, especialment els que depenien directament de l'església, tornaven a gaudir de tots els privilegis.

Aquest fou el nou panorama de l'ensenyament a Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol durant el franquisme; un model d'escola tradicional, anacrònica, burocràtica, classista, conservadora i uniformista, comparable a l'educació impartida pels règims més absolutament feixistes.

El mestre Gené

Josep Gené Barbosa, nat el 1890 a Santa Linya, la Noguera. Fill de ferrer i mestra de primera ensenyança, fou destinat a Mont-ras poc temps després d'haver finalitzat els estudis de Magisteri a Lleida.

Tant per les seves renovadores idees com pels innovadors mètodes d'ensenyament, convençut de l'important paper que havien de tenir l'escola i els mestres en el canvi de la societat, foren contínues les seves demandes, tant a l'Ajuntament de Mont-ras, com als inspectors de la Junta Local de l'Ensenyança; des de fer construir una pissarra de ciment a la paret fins a la instal·lació d'enllumenat elèctric a l'escola o, fins i tot, pagar del seu sou el material

per a la construcció d'un aparell de telegrafia i dos pupitres bipersonals.

El llegat franquista. Conseqüències de la institucionalització de la repressió de l'ensenyament català

Del fatídic vint-i-vuit de gener de 1939 continuaren més canvis, com la desaparició dels centres educatius nacionals, creats pels partits i organitzacions republicanes, i la confiscació del conjunt del seu material, seguits d'una profunda depuració de tot el personal docent.

El mateix Ministerio de Educación contactà tots els ajuntaments per demanar-los informació sobre el personal que havia estat treballant a les escoles públiques i llur implicació durant el període de la República, i arribà una absoluta renovació en la immensa majoria del magisteri públic català, amb l'exili forçós i l'empresonament de molts mestres.

Pel Juzgado Militar Especial de Depuración de Funcionarios Civiles van haver de passar absolutament tots els professionals de l'ensenyament d'aquest país.

El mestre Gené, aleshores casat amb la palafrugellenca Isabel Martí Bofill (pares de dues filles: Conxa i Maria) va estar empresonat, però a la fi quedà absolt, ja que continuà en la seva tasca en una de les escoles públiques de Ripollet fins a la seva jubilació. Morí a Cerdanyola del Vallès, el 20 d'abril de 1982, a l'edat de 92 anys.

<https://mariabruquera.blogspot.com/>

Pesca a la nansa, any aproximat 1944. D'esquerra a dreta: desconegut, Isabel Martí Bofill, Conxa Gené Martí i Maria Gené Martí (filles del mestre Gené), desconegut, home dempeus desconegut, Francisco Martí Piferrer, conegut com «es Tord». Asseguts d'esquerra a dreta: el mestre Gené (el del seu costat podria ser el mestre Àngel Badia)

Treballem per
a la higiene
i seguretat a
les platges

Protegim la teua salut

www.dipsalut.cat

Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la Diputació de Girona

JORDI MARGARIT, UN PAGÈS DE MARINA.

SIMBIOSI ENTRE LA PAGESIA RESIDUAL I L'HÀBITAT RESIDENCIAL

Isabel Corominola

En Jordi Margarit Puig al quintà de casa seva. Maig 2018. Foto: Núria Clara

Dos carrers són els que separen de mar la casa on va néixer en Jordi Margarit Puig, un palamosí del popular barri de la *Plaja* (platja) que va canviar la monotonia de treballar a la fàbrica per la diversitat de la feina de pagès; i va passar de viure quasi arran de mar a fer-ho uns quilòmetres endins, arran de la riera de l'Aubi.

En Jordi Margarit va treballar tretze anys a la Vincke, la que fou l'empresa industrial per excel·lència de la vila de Palamós durant el segle passat. El seu pare, en *Santi* Margarit Parés, n'era un encarregat responsable del magatzem de ràcords (terminals metàl·liques dels tubs). En Jordi va entrar a la fàbrica als 20 anys, fins que l'any 1998, amb 32 anys, va decidir plantar-se com a agricultor i petit ramader al poble de Mont-ras.

Un terreny agrícola del Pla de l'Aubi, arran del camí Ral, el va seduir. Aquest pla fèrtil de bon regadiu, pla rialler com el que canta la nostra sardana, va ser l'escollit per fer-hi una casa dotada amb un petit quintà on té l'hort, l'estable i el corral. Aquesta casa de pagès de nova planta és el feu d'en Jordi, on ha arrelat i format família.

Quan es va establir a Mont-ras era, justament, quan es desmantellava la pagesia dels veïnats de rere costa. Els masos tradicionals es convertien en segones residències. El gremi agrícola i ramader fins aleshores exponent de la dinàmica del poble quedava residual. Barris com els de Canyelles, Roqueta i Cucala es convertien, majoritàriament, en zones residencials de nivell elevat.

Els vells pagesos emprenien la jubilació a vila i els més joves canviaven d'ofici, alguns enllaminats pel ventall ocupacional que oferia el *boom* turístic. Es podria dir que en Jordi remava contracorrent; a Palamós, la seva mare, la Júlia Puig Balló, regentava un petit celler que més endavant convertia en comerç de queviures.

Ni la fàbrica ni la botiga atreien en Jordi; per a ell, fer de pagès era una expressió vocacional. De ben jove havia compaginat la feina a la Vincke amb la d'hortolà; durant el lleure en Jordi feinejava amb l'aixada i la fanga en horts d'amics i coneguts. També va tenir ocasió de tastar la ramaderia a Beders (Bellver de Cerdanya). Sovintejava aquest bell racó de muntanya gràcies a la ferma amistat que

En Jordi Margarit i la Sílvia Sala amb en Jan, el seu fill petit. Maig 2018.
Foto: Núria Clara

mantenia amb la família Munt, un lligam tan estret que en Jordi el qualifica d'afecte parental, i quan parla d'en Josep Munt s'hi refereix com el "tiu" de Beders.

Al canviant de segle, en Jordi Margarit i la seva muller, la Sílvia Sala Baeza, filla de Sant Joan de Palamós, amb l'Isaac, el seu fill de només sis anys, s'inscrivien al padró mont-rasenc. Set anys després, el 2007, arribaria el petit Jan. La Sílvia em diu que s'ha acomodat bé al Pla de l'Aubi: "És un bon lloc, tranquil, i la situació és molt pràctica per a la família, prop de Palamós on viuen els pares, Salvador i Fina, i de Palafrugell, vila on exerceixo de mestra a la llar d'infants Tomanyí. En Jan va a l'escola de Mont-ras. I a l'Isaac que estudia i treballa a Barcelona, li agrada escapar-se a casa sempre que pot."

Can Margarit es divideix discretament des del camí Ral. Unes acícies ombregen la façana opaca, "de color de fulla de roure, un color mesurat que passa desapercebut" em precisa la Sílvia. El quintà està contornejat per una tàpia que permet guaitar el trànsit de la via verda. Un portal de ferro arran del camí Ral, dona pas a la casa per una petita avinguda vorejada d'oliveres tendres. Els lladrucs de l' Ace (Eis), d'en Law i de la Fiona són el timbre que anuncia les visites. En aquesta casa, nímia en superfluitats, és on viu en Jordi, un pagès petit del segle XXI.

Així eren anomenats antigament aquells pagesos de petites heretats amb pocs conreus, minifundis que no donaven per viure folgadamente. Els estadants, fossin amos o masovers, havien d'anar a jornal a les masies més grans; hi anaven a fer juntes (llaurar amb animals de tir) o a fer temporada pel batre o pel veimar.

Canviem d'època, substituïm aquell pelegrinatge de llargues jornades amb eines rudimentàries per la feina agrícola mecanitzada d'avui en dia als camps i als espais

enjardinats que envolten els masos residencials; aquest jornal és el plus forà; el complement per a en Jordi, compatible i combinable amb els menesters domèstics, sobretot amb la cria de bestiar.

Molt a prop de Can Margarit, a l'altra riba de l'Aubi, hi ha Can Corredor, el primer mas residencial que confia les seves terres a en Jordi i al seu tractor. No va trigar gaire a afegir-s'hi un altre mas veí, Can Medir, i també Can Català, situat a la part més llunyana de Canyelles. Amb el temps i a mesura que alguns pagesos de les rodalies s'anaven jubilant, li deixaven peces per conrear expandides entre Mont-ras, Vall-llobrega i Palamós; fins menar, actualment, unes 30 hectàrees de camps de cereals i farratges, a més d'algunes vinyes com les de Cal Carreter, un mas tancat situat arran de l'Aubi. Aquests conreus mantenen el paisatge viu i són providencials per a la subsistència del petit ramader. Gràcies a la recol·lecció d'aquests camps, en Jordi Margarit no ha de comprar farratge per al bestiar. Compta amb sis vaques que dedica a la cria per carn. Em diu: "Actualment, som comptats els ramaders que criem els vedells amb l'alletament exclusiu de la mare."

Treure ferro a les adversitats

Aquest escrit fins ara tan diàfan i planer amb el nostre pagès, no pot obviar endinsar-se en el grup i en la dissort d'un dia de febrer, de fa onze anys, quan un cúmul de circumstàncies li provocà un greu accident. Va ser una distracció engegar el motocultor amb una marxa posada; i una imprudència irreflexiva voler aturar-lo, interposant-se entre la màquina i la paret de la casa; un infortuni, mai prou maleït, fou per a en Jordi relliscar i caure davant la màquina. El motocultor va fer mala feina. Tot i la celeritat en rebre ajuda, en Jordi va quedar ingressat 18 dies a la UCI, a l'Hospital Josep Trueta de Girona, en coma induït, i trigaria encara tres mesos a tornar a casa.

La Neus Riera, l'Isaac i en Jan Margarit amb el fidel Law. Can Margarit.
Abril 2018. Foto: Sílvia Sala

A punt de veimar. A l'esquerra, Josep Munt (el tiu de Beders), Carles Sala, August i Maria Rosa Palou, Mercè Fiol, Josep Olivé, Pere Aixarch, Jordi Margarit, Xicu Alguacil. Dalt del remolc, Jan Margarit (samarreta vermella) i els seus amics. Dalt del tractor: Otger Olivé i Elena Pla. Setembre 2015. Vinya de Cal Carreter, al fons, el puig Pelegrí, terme de Palafrugell. Fotografia: Josep Olivé Domènech

Amb el somriure per senyera, conformat amb els contratemps viscuts i complaent amb la feixuguesa d'una feina molt lligada, en Jordi toreja amb optimisme els entrebancs de cada dia. Pel que em diu, jo no soc l'única que aprecio el bon caràcter, la bonhomia i el positivisme d'en Jordi Margarit; em comenta que alguns amics que coneixen bé el seu alegre tarannà, li solen dir: "És com si fessis vacances tot l'any!" i ell em confessa: "No et pensis! quan alguna cosa no rutlla també remugo. Pregunta-li, sinó, a la Sílvia."

L'excepció confirma la regla. La veritat és que miro d'enxampar-lo amb alguna queixa, amb alguna reflexió negativa però no ho aconsegueixo. En Margarit treu ferro a les adversitats. Em pregunto si la clau de tot plegat és haver nascut a vila i no dur el llastre de la vella pagesia sotmesa al llarg de la història, a jerarquies absolutistes. Aquella càrrega de submissió forçada que generava la queixa permanent del pagès i que ha quedat intrínsecament lligada al tarannà dels homes de la terra.

"On vols anar, bou, que no llauris!" Amb aquesta expressió en Jordi em deixa ben clara la seva plaent conformitat. M'explica aquesta senzilla faula que li va contar un vell pagès: "Va d'una conversa entre una parella de bous collats al jou fent juntes amunt i avall d'un camp. Un dels bous descontent i gens resignat amb aquella vida, li diu a l'altre: "N'estic ben fart, un dia d'aquests em descollaré i ja m'hauran vist prou". El company, més realista, li contesta: "On vols anar, bou, que no llauris!"

A entrada de fosc d'una tarda freda de gener, m'acomio d'en Jordi. Les vaques i l'aviram reclamen l'últim àpat. En Jordi té un munt de diligències a fer. La seva feina no té horari, i amb un constipat a sobre no es plany; ha

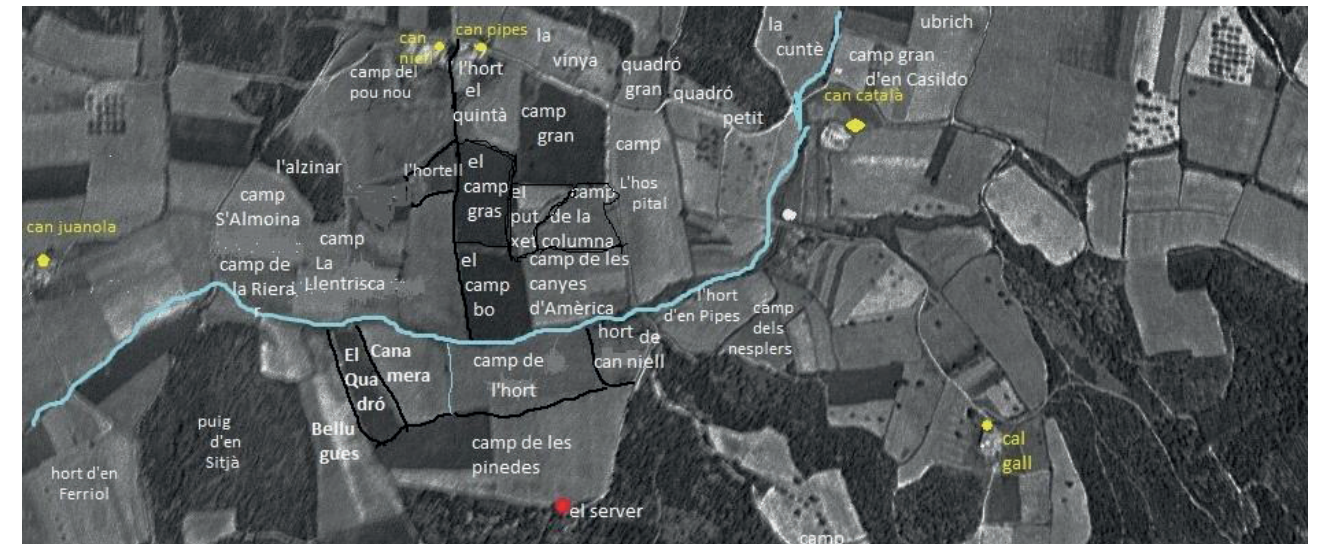
d'anar a donar menjar als gossos d'una finca veïna. També cap al tard, a l'exterior d'algunes masies, engega els transistors de ràdio per a foragitar els senglars. Aquests porcs salvatges són uns sibarites de la gespa; l'aixequen per as-saborir invertebrats, cucs, trugetes. Les extensions d'herba que envolten els masos residencials són un gran reclam. Els senglars s'obren pas per sota els tancaments metàl·lics cavant un clot amb el morro. L'endemà, en Jordi es pot trobar amb la gespa capgirada pam a pam. Em diu que per evitar-ho, alguns propietaris han optat per instal·lar fil pastor electrificat en tot el perímetre de la finca, d'altres opten pel transistor per a inhibir l'entrada dels animals.

Aprofitant que el monogràfic d'aquest número de *La Torre Ferrera* va dedicat a la literatura, deixarem vessar la ploma d'un escriptor universal, Goethe. El gran literat alemany, en la seva novel·la *Les afinitats electives*, deixa escrites unes paraules en boca d'un dels personatges; me'n serveixo per a divagar sobre la feina a pagès:

"...L'única cosa que hauríem de convenir i procurar és que tot el que sigui pròpiament quefer, ho separis de la vida. La feina demana serietat i rigor, la vida vol antulls; la feina, la lògica més absoluta i, a la vida, de vegades cal alguna inconseqüència perquè sigui complaent i distreta. Si hi vas segur, en la primera, més lliure pots ser en la segona mentre que si s'encreuen, la llibertat s'emporta i descarta tot allò que t'assegura."

En el cas dels pagesos em sembla que és de mal aplicar la segregació que proposa Goethe. A pagès vida i feina s'encamellen, transcorren en el mateix espai i la dedicació horària és exhaustiva. El pagès ha de trobar satisfacció en el que fa. En Jordi em comenta que uns bons moments per a

Travessia de la Riera, 1 · **MONT-RAS**
Tel 972 30 36 26 - Mòbil 696 340 060

Toponímia dels vells camps de Canyelles. Foto any 1956: Institut Cartogràfic de Catalunya.
<http://www.icgc.cat/Ciutadana/Explora-Catalunya/Fotos-i-mapes-antics/Visualitzador-de-canvis-urbanistics>

CERÀMIQUES

Crta.Palamós a la Bisbal C-31 Km.330 17253 MONT-RAS
telf i fax 972302571 email ceramiqueslaciudadella@gmail.com

ell són quan es desplaça amb el tractor d'un camp a l'altre, o quan transita enmig del bell entorn paisatgístic dalt del seu vehicle *Pick-up*. La trobada casual amb algun company i la xerrada amistosa que es produeix aleshores és el parèntesi plaent que el compensa i el satisfà entremig del quefer.

En la seva obra, *Faust*, Wolfgang Goethe incideix en el tema: “Ningú mereix llibertat i vida si no s’esforça per conquerir-les cada dia.” Quan en Jordi ho llegeixi, pensarà de ben segur que aquestes meritacions els pagesos se les guanyen amb escreix a cada instant.

gairebé totes estiguin encarades a migdia -de vegades una quarta a l'est, altres a l'oest. Excepte les posades en la plana oberta, la necessitat de trobar un redós del vent dominant explica la seva presència. La proximitat de l'aigua, del bosc, la qualitat de les terres, són factor determinants de situació. La utilitat ajuda que les coses siguin belles.”

L'aportació dels pagesos és la paisatgística. Mantenen el bucolisme que ha d'acompanyar el mas. Les terres ben conreades, els marges nets i l'acoloriment canviant dels cultius a cada estació gratifiquen el paisatge. No obstant, no tot són flors i violes, cada col·lectiu, pagesos i nous residents, pot aportar avantatges però també crear inconvenients a l'altre. Antigament, els espais naturals eren accessibles a tothom; pels marges, recs, alzinars, rieres i canyissars hi circulaven lliurement pagesos, pastors i ramats. La meua mare m'explicava que de petita ajudava la meua àvia amb l'aviram. Ella era l'encarregada de dur els ànecs camps a través entre marges i recs sense trepitjar cap camí, des del mas fins a la riera. Allà, els deixava engegant, menjant herba i cargols fins a entrada de fosc quan armada amb una canya de la riera, feia tornar la comitiva d'ànecs cap el corral. Ara, les noves propietats queden emmarcades dins de grans extensions de tancaments metàl·lics. De la gran varietat de camps i quadrons amb els marges esquitxats de fruiters s'ha passat a la unificació del terreny en forma d'extensos camps dedicats principalment al monocultiu de farratge i a alguna peça de vinya. Deixem per a la nostàlgia aquest paràgraf de Pla que tan bé retrata aquella diversitat perduda:

La bellesa de les masies

La simbiosi entre la pagesia i les noves residències rutlla. Aquests dos mons tan dispars s'han adaptat a les imposicions que marquen els nous temps. Uns i altres s'han de donar la mà com feien, en altre temps, negociants i pagesos tancant un tracte de conveniència mútua. Les famílies que conformen la pagesia residual de Mont-ras i els nous residents de l'espai rural han apostat per aquest paratge; uns, com a mitjà de vida, i els altres com a centre d'esbarjament i repòs. Els nous residents han restaurat masos respectant-ne l'estructura original. Masos que amb quasi total probabilitat haguessin fet mala fi, enrunats i engolits per la vegetació, tal com ha passat en la gran majoria d'hisendes del cim de les Gavarres, especialment a Fitor; decadència que seria lamentable per al patrimoni rural i per a la història etnològica del poble. Aquí van unes paraules de Josep Pla enaltint les masies del nostre país:

“Aquestes cases de pagès, aquestes masies, solen ésser molt belles. El seu assentament sobre la terra no obeeix mai a cap caprici; està justificat per raons d'utilitat generalment diversa. La realitat meteorològica fa que

“...Pels voltants de la casa, hi sol haver ametllers, magraners, algun nesprer, codonyers. La qualitat de l'ametller florit lliga admirablement amb les velles pedres de les masies. A l'estiu, entre aquesta botànica hi ha un deliciós,

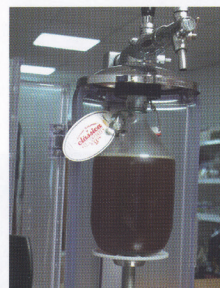
PRODUCTES ARTESANS I NUTRICIÓ ANIMAL

Avinguda Catalunya, 32
MONT-RAS (BAIX EMPORDÀ)
Tel. 618 97 76 97

CERVESA ARTESANA

**FABRICACIÓ PRÒPIA
VENDA A L'AGROBOTIGA**

Avinguda Catalunya, 32
MONT-RAS (BAIX EMPORDÀ)
Tel. 618 97 76 97

sonsoniós zumzeig d'abelles. Des de la portalada, dins del seu gran arc, és possible de veure l'olivar, la vinya, el bosc de la llenya, els camps diversos. El paisatge del voltant varia constantment, perquè és una construcció successiva. Una cosa és un rostoll, l'altra un goret, l'altra un sembrat. Amb el pas de l'any, la terra és manipulada i endegada segons la saó, l'estació i el temps. Tot és minúscul, la presència familiar s'hi projecta constantment, tot hi està marcat per una toponímia antiquíssima. Hi ha peces de terra que tenen una denominació específica: el quintà, l'hort, el pedró, la vedruna. Els camps tenen el nom que els donaren els vells. No hi ha res, en el nostre país, que no porti un nom, és una geografia batejada i marcada per petjades antiquíssimes." Josep Pla, *Els pagesos*, Dolça Catalunya, vol. III. Ed. Mateu, SA, Barcelona 1968

Fa uns anys, dos vells veïns de Canyelles, la Isabel Juscafresa Duran, de Can Niell, la meva mare, i en Lluís Roqué Guisset, de Can Pipa, em van ajudar a deixar constància la vella toponímia dels camps d'aquell paratge on van néixer, un modest llegat etnològic per al territori mont-rasenc.

Del camí polsegós a l'asfalt que tot ho tapa

Ara, queden poques dreceres, els camins asfaltats són en moltes zones camí obligat per a tothom: el pagès amb el tractor, el pastor amb el ramat, el caminant, el ciclista i l'hisendat amb el seu flamant vehicle comparteixen via. El pas del tractor, a vegades carregat de fems hi deixa alguna llepia i escampa l'inconfusible ferum: aquest bé de Déu de ferum! conseqüència prèvia a la bella ufana primaveral. No en va, Goethe va transcriure una frase popular recollida per al seu llibre *Viatge a Itàlia*: "Més miracles que els sants fan els fems." En Margarit em diu que ja procuren, tant ell com els companys, de femar els dies de *fener* (feiner) per deixar esvaïr la fortor abans del cap de setmana.

Els nous residents saben que és el preu per disposar d'un espai on la bellesa hi excel·leix. Els ramats acaben afegint aquell contrapunt de rusticitat que roman als camins després del seu pas: la granissada negra sobre el flamant asfalt; un inconvenient compensat per la bucòlica estampa del pastor i el ramat quan arriben a les pastures.

Aquells camins polsegosos i estrets, aquells vells camins de carro espatllats que els pagesos fent brigada reblien sovint i que amb l'arribada dels tractors eixamplaren esbalmant les motes, han derivat en amplies pistes forestals que, any rere any, i tram a tram, van deixant pas a l'asfalt. Caterina Albert (Víctor Català) en la seva excelsa novel·la *Solitud*, descriu a la perfecció la mutació que pa-

En Jordi Margarit en plena feina. Cucala, Mont-ras. Maig 2018.
Foto: Núria Clara

tien aquells vials amb el pas dels carros i amb l'efecte meteorològic estacional:

"...Per darrere del carro fugia cap avall, fent torres i esbiaixades, la carreterota veïnera, plena de sots, de roderes fondes i de crestes de fang ressec, que el pas de les rodes anava escantellant a poc a poc, amb catxassa tan porfídiosa, que fins al pic de l'estiu no les deixaria mal arranades. Aleshores la carretera s'anivellaria amb matalassos de pols per una temporada, fins que la tornessin a malmetre els xàfecs tardorencs."

Avui en dia, l'estretor d'aquells esquifits vials provocaria no poques discussions per a veure qui ha de recular al topar-se dos vehicles morro per morro. I aquella polseguera endèmica esdevindria mortificant per la neteja obligada cada dos per tres, dels filtres d'aire dels refinats vehicles que hi circulen.

En Jordi Margarit ha adoptat Mont-ras com a pàtria petita. En coneix la història veïnal, els detalls de cada conreu, dels camps i dels vells amos. Amic dels vells

pagesos, alguns que ja no hi són li contaren anècdotes, trifulgues, tractes i herències; relats que en Jordi reté i transmet amb vehemència. Sense adonar-se'n, atia el caliu rural i manté les petges dels que ens precediren, velles petjades que sobreviuen malgrat l'asfalt que tot ho tapa.

Al capvespre, passejant per la via verda prop de Can Margarit, se sent mugir la vaca que reclama l'últim àpat del dia. evoca un record llunyà i nostàlgic per als que freqüentàvem els vells camins de pagès, aquell so encadellat d'un mas a l'altre, acompanyat dels bels dels petits ovins, aquella cridòria de la tornada del ramat al mas que identifica tan bé l'ambient rural. Els companys de gremi, en Miliu, del Mas Petit i en Quim Vidal, de la granja veïna, hi afegeixen els acords amb el seus ramats, i com intèrprets del passat, omplen el pentagrama de velles notes. Enmig d'aquest quadre de reminiscències, hi afegim les anades i vingudes del tractor d'en Martorell, del mas al poble, als camps del pla; veiem feinejar en Joan Torrent a la seva horta enmig de rases de simetria perfecta; trobem en Joan Ferrer, *Joan de la Torre*, a la cruïlla de casa

seva, entre el camí del Pla i el camí Ral, i ensopeguem amb en Josep Vidal dalt la furgoneta, de camí cap a l'hort. Amb la nostra assedegada curiositat, ens aturem per beure de la seva sapiència. Amb un bagatge de tanta experiència, pensem que aquests pagesos mai seran prou preguntats.

El llegat de la pagesia és l'orgull del poble; la conservació de l'espai rural és la teia que manté flamejant la identitat de Mont-ras.

En Joaquim Geronès (Quim del Mas Forner) i un mosso, llaurant al pla de l'Aubi. Al fons, el puig de la Ruda. Mont-ras, anys 50. Fotografia: col·lecció família Ferrer Geronès

En Jordi Margarit passant el rampl. Veïnat de Cucala. Maig 2018.
Foto: Núria Clara

SEGUINT LA COSTA

Josep M. Farreró Carolà

Barraques de la cala s'Alguer destinades a guardar atuells de pesca i altres estris quan els pescadors donaven vida a aquestes construccions. Fotografia de Xavier Grañén

El lloc d'inici i d'arribada el situem a l'aparcament de l'Hotel *La Malcontenta* (5 estrelles) ubicat en una antiga masia restaurada a prop de Palamós al paratge de la Torre Mirona, a la zona entre la platja de Castell i Palamós. Aquest nom, la Malcontenta, prové, segons ens conta la història, d'una dona que va ser esposa i mare, afectuosa guapa i divertida però que mai trobava res suficientment ben fet i tot ho comparava amb la lluna. L'hotel pretén ser la casa que ella va somniar tot i que mai va tenir la possibilitat d'aconseguir-la.

A partir d'aquí seguim en direcció sud fins arribar al pont que creua la riera de l'Aubi. Tot seguit agafem un corriol a la dreta que ens portarà pel mig d'un alzar que filtra la llum i dona una tènue i sedant claror. També es poden contemplar, del costat de la riera, pins gegants amb branques que toquen a terra. Ara bé, per fer aquest camí cal portar GPS i seguir el *track*: <https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/la-fosca-la-pineda-den-gori-cala-salguer-platja-de-castell-11664492> perquè hi ha molts corriols difícils de descriure. Si ens volem estalviar aquest tram perquè no disposem de GPS podem seguir endavant per la pista forestal (senyal per a ciclistes que diu: La Fosca 1 km/ Palamós 2'7 km). La primera edificació que trobem és el Mas Juny. La història recent del mas està marcada per la personalitat del pintor català Josep M. Sert (pintor i decorador de projecció universal). Aquest va arribar a Palamós l'any 1931 i comprà les terres properes a la platja de Castell on hi havia el Mas Cama. Sert li canvià el nom pel de Mas Juny i restaurà la casa. Per aquest lloc van passar artistes i personalitats importants de principis de segle com Marlene Dietrich, Visconti, Coco Chanel, Francesc Macià, Francesc Cambó i Salvador Dalí.

Més tard, Sert va vendre la casa a Alberto Puig Palau (milionari de l'alta societat barcelonina a qui Joan Manel Serrat va dedicar la cançó "Tio Alberto") que va organitzar importants trobades i festes on assistiren personatges com Pastora Imperio, Manolete, Carmen Amaya i Lola Flores, Manolo Caracol i Josep Pla, entre d'altres. Albert Puig va fer amistat amb Dalí fins al punt de construir-li una barraca de pedra al mig del bosc, amb una porta inclinada i una claraboia al sostre per il·luminar l'interior i que servís com a taller d'estudi; tot i que el pintor no en va fer gaire ús, ja que tenia el projecte de Port Lligat. Del Mas Juny se n'ha parlat molt, Imma Tubella va escriure: *Un secret a l'Empordà*, una història d'intriga que parteix d'un fet real: el misteri de les joies desaparegudes a Albons, l'any 1935 en l'accident d'un luxós Rolls Royce on viatjaven la baronessa Maud Thyssen i el príncep Mdivani. En el llibre es parla, també, de les relacions de Sert i Dalí en aquest mas.

Barraca de Dalí. Feta construir al mig del bosc per Albert Puig com a mostra de l'amistat amb el pintor. Fotografia de Josep M. Farreró

Vista de la cala s'Alguer i de Castell des del camí de ronda. Fotografia de Xavier Grañén

Passat el Mas Juny seguim per la pista fins a trobar la tanca del Càmping King's. La seguirem pel costat esquerre fins a trobar el carrer enquitranat de Sant Esteve que ens portarà a unes escales davant mateix del castell de Sant Esteve de Mar, assentat sobre una vila romana, dalt d'un penya-segat i que actualment està en ruïnes. La primera referència documental d'aquesta fortificació data del 1063. A finals del segle XIV, compagina l'ús defensiu amb l'agrícola, propis d'una masia. El 2011 l'Ajuntament de Palamós n'obté la titularitat. L'espai té la catalogació de Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN).

Seguint el camí de ronda arribem a la pineda d'en Gori, un dels paratges naturals més bonics de la Costa Brava. És un espai de pi blanc mediterrani amb centenars d'exemplars que s'estén al costat del tram del camí de ronda de la costa de Palamós, entre la cala s'Alguer i la platja de la Fosca. Darrerament la plataforma Salvem la pineda d'en Gori s'oposa a la construcció d'una promoció de pisos de luxe al costat de la pineda, ja que és una zona verda i pot afectar s'Alguer. Cala s'Alguer és un veïnat de pescadors, antigues construccions destinades a guardar les barques i els atuells de pesca. Aquestes construccions, amb parets de pedra i

voltes de ceràmica, a la catalana, tenen terrasses i rampes naturals per varar les barques i representen un exemple d'arquitectura popular i tradicional integrada al paisatge. El conjunt també ha estat declarat BCIN.

La platja de Castell va tenir molt de renom als anys 90 quan la gent de Palamós (plataforma Salvem Castell) es va manifestar i va fer un referèndum contra l'intent d'urbanitzar-la. És dels pocs racons verges de la Costa Brava. Al nord, sobre un turó es conserven les estructures, en part restaurades, d'un poblat ibèric del segle VI aC. En aquesta platja hi ha la desembocadura de la riera Aubi amb una petita llacuna amb aigües salabroses, ocupada per un canyissar i dunes i on es pot observar, depenent de l'època de l'any, borro, jull de platja, melgó marí, corretjola de mar, pastanaga marina, lletsó, rave de mar, lleteresa i lliri de mar així com la presència d'avifauna en períodes de migració, tal com indica el cartell a peu de platja.

Enfilant-nos per un corriol que passa pel costat de la riera podem reprendre el camí que ens portarà fins a La Malcontenta, lloc d'inici del recorregut. Si el dia és clar i net, l'itinerari no deixarà indiferent ningú.

Salut i cames!

Atzavara. Fotografia de Josep M. Farreró

LA VESPA ASIÀTICA A CASA NOSTRA

Àngels Bernadet

<https://www.latiendadelapicultor.com>

La vespa asiàtica (*Vespa velutina* var. *Nigrithorax buysson*) és un himenòpter de grans dimensions d'origen asiàtic (la Xina, nord de l'Índia i Indonèsia). Els himenòpters (*Hymenoptera*, del grec *hymen*, "membrana", i *pter*-, "ala") formen un dels majors ordres d'insectes i comprenen alguns dels insectes més coneguts, com les formigues, els borinots, les abelles i les vespes, entre altres. El nom prové de la textura de les seves ales. Popularment és coneguda com *la vespa assassina*.

A Europa es va detectar l'any 2004 a França, provinent d'un vaixell de càrrega d'origen asiàtic i la seva expansió pel sud-oest del país ha estat molt ràpida. Es calcula que ha anat estenent-se i colonitzant nous territoris a una

mitjana de 100 km/any. L'any 2010 es va confirmar la seva arribada a Guipúscoa a través dels Pirineus, i a Catalunya el 2012, a la comarca de l'Alt Empordà. L'octubre de 2015 la trobem per primera vegada a Mallorca.

La vespa asiàtica és l'única d'Europa que presenta un color castany fosc, tret que la diferencia de la vespa europea (*Vespa crabro*). El cap és negre, la cara groc ataronjat i les potes castanyes a la part distal. El tòrax és totalment negre envellut i els segments abdominals són de color castany ribetejat amb una fina franja groga. Únicament el quart segment abdominal és quasi en la seva totalitat de color groc ataronjat. La mida de les obreres és de 3 cm de llargària i les reines poden assolir els 4,5 cm.

És un himenòpter d'activitat diürna i el seu cicle vital té una durada d'un any, de manera que l'any següent són substituïts per la nova generació.

Al març, les femelles fundadores instal·len els seus petits nius (niu primerenc o primari de la femella fundadora), de 4-5 centímetres de diàmetre, en ruscos buits o altres refugis. Aquests tenen una desena de cel·les envoltades per una cúpula de paper. Les primeres obreres emergeixen al mes de maig i són les que fabriquen el nou niu (niu colònia) en el qual s'instal·larà la colònia, que tindrà entre 1.200 i 1.700 individus. Aquest niu de forma esfèrica és molt voluminós, d'aproximadament 60 cm de diàmetre, i presenta un orifici de sortida petit i lateral. És construït generalment en les branques altes d'arbres, especialment frondoses, i en ocasions en edificacions humanes. Al setembre neixen els mascles i les noves reines.

Niu primerenc de la femella fundadora
<http://agentsrurals.info>

Els depredadors naturals de la vespa europea són les aus com el botxí escorxador (*Lanius collurio*), el falcó vesper (*Pernis apivorus*) o l'abellerol (*Merops apiaster*) i, per tant, també potencials depredadors de la vespa asiàtica.

El principal perjudici que ocasiona és sobre l'apicultura. Aquesta vespa depreda les abelles que integren les arnes. No és especialment agressiva per a les persones, però mata moltes abelles i és un problema afegit en l'apicultura, al costat dels recents casos de varroasi i la síndrome del despoblament dels ruscos.

Niu colònia
<http://www.neiker.eus>

Els adults ingereixen líquids dolços (nèctar i mel) i fruita madura, però les larves s'alimenten de molts tipus d'insectes, especialment abelles. És per aquest motiu que la vespa velutina exerceix una forta predació sobre les abelles europees (*Apis mellifera*), les quals encara no tenen la capacitat de defensar-se d'aquesta nova espècie.

Els apicultors transhumants han de vigilar si en les arnes o en el seu material de suport (maons, totxanes...) s'ha

instal·lat un niu de vespa velutina i, si fos així, a trenc d'alba o al capvespre l'han de destruir.

A partir de finals del mes de febrer i principis del mes de març és important la detecció de les femelles fundadores i dels nius inicials. Tècnics de la Generalitat han elaborat un protocol d'actuació que, malgrat assumir que serà molt difícil eliminar l'espècie, funciona per mantenir la vigilància i el control sobre les poblacions. Aquesta vigilància i control es realitza amb la col·laboració dels apicultors, que són els principals afectats. El sistema que s'aplica consisteix principalment a eliminar nius i capturar abelles reina quan surten de la hibernació (cap a finals dels mes de febrer) amb l'augment de temperatures, i mitjançant paranys. També es pot realitzar una captura massiva de vespes asiàtiques amb paranys atraients que s'instal·len, a partir de juliol i fins a final de temporada, a prop de les arnes.

Al terme municipal de Mont-ras es va detectar per primer cop un niu de vespa asiàtica l'any 2016 en una zona boscosa davant de Can Casildo i el 2017 se'n va retirar un altre niu del campanar de l'església.

Des de diferents àmbits i associacions s'estan fent accions per intentar mitigar-ne l'expansió, amb la difusió de cartells informatius que es poden trobar als ajuntaments, agrobotigues, associacions... a tot arreu on sigui possible, per tal de localitzar i destruir com més nius millor. D'aquí la importància de la col·laboració ciutadana per lluitar contra aquestes vespes invasores, perquè es creu que de cada niu primari que s'estableixi se'n poden formar fins a 50 de secundaris.

En cas de detectar algun niu de *Vespa velutina* cal avisar el Cos d'Agents Rurals de la comarca en qüestió (tel. 935 617 000) o bé enviar un correu electrònic a: acapsal.dma@gencat.cat i s'encarregaran d'activar el dispositiu per a la seva retirada.

Mascle (esquerra), obrera (centre) i reina (dreta) de *Vespa velutina*. <http://www.neiker.eus>

gasgironamanteniment

gasNatural

PALAFRUGELL

Del Vilar, 37.17200 Palafrugell
T. 972 31 84 68 • F. 972 31 37 19
palafrugell@gasgirona.com

Promediter, s.l.

PROMOCIONS I CONSTRUCCIONS

Carrer Torroella, 116 C
17200 - Palafrugell
Telèfon 972 30 51 54
promediter@telefonica.net

LAMPISTERIA

JORDI MAYOLAS

C/Torres Jonama, 7
Telèfon 972 30 38 81

17253 Mont-ras
(GIRONA)

 ARES
CENTRE MÈDIC

PERMÍS DE CONDUIR - ARMES - NÀUTICA - SUBMARINISME - GOSSOS - MEDICINA GENERAL

DILLUNS A DIVENDRES 10.30 h a 13.00 h
17.00 h a 19.30 h

DISSABTE 10.30 h a 13.00 h

T. +34 972 304 564 - M. +34 662 436 938

DGT: GE-0047

estètica
Olga

C/ La Granota, 18
17253 MONT-RAS
olgagi@hotmail.es
Tel. 664 09 75 52

LLEGIR L'EMPORDANET

“El tren literari de les nostres contrades “comença a moure brega” passant per Sant Joan i Vall-llobrega i, un cop ha espantat els de Mont-ras perquè treu foc per tots costats, entra a Palafrugell.” Amb aquestes paraules de l'escriptor Josep Martí i Clarà, Bepes, voldria introduir la que penso que és avui la locomotora de les lletres a la vila de Mont-ras: la seva biblioteca.

El 24 de juliol de 1997, ara fa 21 anys, s'inaugurava a la planta baixa de l'Ajuntament, la biblioteca municipal. Amb un fons inicial de 2.000 volums que ha anat augmentant gràcies a les compres de les diferents administracions i de les donacions dels veïns, s'obre cada tarda entre setmana. Al peu del canó hi trobem l'Anna, que es coordina amb les biblioteques de la comarca per tal d'unir esforços i aconseguir, per exemple, el préstec interbibliotecari. És ben meritori per a un municipi no obligat a disposar de servei de biblioteques que l'Ajuntament aposti per aquest puntal cultural. En aquest servei hi trobem proximitat, atenció personalitzada i un ventall d'activitat important, començant per la imprescindible hora del conte.

Segur que tots els veïns amb inquietuds culturals o, amb necessitats de connexió a Internet, hi heu fet cap més d'una vegada. Però aquest número de *La Torre Ferrera* el dediquem a la literatura i penso que puc fer una invitació a conèixer un projecte que ens apropa a la literatura de kilòmetre 0.

A finals de l'any passat, a les reunions de les biblioteques del Baix Empordà vam iniciar una proposta que necessita apropar-se als lectors: *Llegir l'Empordanet*. Quin sentit té dotar-se de bones biblioteques si no serveixen per acollir les propostes literàries autòctones i catapultar els nostres autors?

Mes a mes, les biblioteques han posat el focus en la darrera novetat de 8 escriptors: Jordi Arbonès, Xavier Febrés, Miquel Martín, Núria Masot, Vicenç Pagès, Toni Sala, Rosa Regàs i Adrià Pujol. Què tenen en comú

aquests escriptors? Doncs que tots ells són nascuts, viuen o estan molt vinculats a les nostres terres i un fet important: estan vius. Quan parlem de la literatura a Mont-ras, podem tenir la tendència a escodrinyar l'obra de Josep Pla, repassar les memòries de Pedrolo, Gaziell o Porcel o gastar tinta en la passejada d'algun escriptor clàssic que va fer de passavolant algun dia per la vila. Avui trenquem una llança per deixar espai a aquests escriptors que encara fan les delícies dels lletraferits. En molts d'ells, el territori empordanès és tan present que no poden més que exaltar-nos el xovinisme latent i arrelar-nos més encara.

A la biblioteca de Mont-ras hi trobareu títols d'aquests vuit escriptors. Us els podreu endur en préstec de forma gratuïta, com sempre. Ens fariem tots ple-gats un gran favor de llegir-los i conèixer-los. La proposta és llegir-ne un al mes, el que els bibliotecaris han tingut a bé destacar. Les biblioteques han anat convidant-los a fer presentacions dels seus llibres. En vam poder escoltar uns quants (Pere Maruny, Adrià Pujol, Vicenç Pagès) el 15 de juny passat a la biblioteca de la Bisbal d'Empordà. Aquell dia vam aprofitar per gaudir de dos projectes sumats: aquest de *Llegir l'Empordanet* i un clàssic, Biblioteques amb DO. El món del vi maridat amb la literatura. En aquella ocasió, cada escriptor va triar un vi amb DO Empordà i ens va dir quin vicle tenia amb la seva obra. A les biblioteques, un tast de tot plegat: llibres i vins.

Tanco aquesta col·laboració literària amb una proposta per als nostres estimats redactors de la Revista *La Torre Ferrera*: demanar a cada un d'aquests vuit escriptors, quin és el seu vicle amb Mont-ras. De ben segur ens podrien explicar bones històries a Madame Zozó, alguna visita a alguna de les seves masies, alguna trobada a l'escola (hi deuen haver anat com a convidats?), algun vicle amb la seva oferta esportiva o bé, qui sap?, alguna anècdota amb els respectius alcaldes.

CONTES

Contes de mares

Olga Cercós

Il·lustració: Mariona Cabassa

M'acomio d'aquesta secció presentant-vos els dos contes que tinc publicats. Vull donar les gràcies a l'equip de redacció de la revista per la confiança, i en especial a la Pilar Giménez per engrescar-me a escriure. No deixeu de llegir aquesta revista. No deixeu d'explicar contes a la mainada.

Mama, per què l'hi has donat?

Publicat el 2017 per a la Fundació Joan Petit de nens amb càncer. Va guanyar el Premi de Conte Infantil Joan Petit dels premis Recull. Il·lustracions de Roger Pera.

Dues tortugues autòctones, mare i filla, faran un viatge amb totes les seves pertinences fins al Delta del Llobregat amb la missió de repoblar-lo. En el seu viatge per les aigües del riu trobaran diferents personatges que necessiten ajuda. La mare, en tot moment, està disposada a donar i regalar el que sigui necessari per fer feliços aquells qui es

trobi pel camí. La seva filla defensarà les seves possessions i no entendrà per què la mare és tan generosa. Bé, ho acabarà entenent quan arribi a la seva nova llar... però no seré jo qui us desvetlli el final.

On és la mama?

Publicat el 2018 per l'editorial El cep i la nansa. Il·lustracions de Mariona Cabassa.

Un conte carregat d'emocions i tendresa que fa reflexionar sobre el paper de la mare. Tots necessitem algú que jugui amb nosaltres, ens faci pessigolles, ens cuidi i ens protegeixi dels perills, ens alimenti, ens curi i ens posi a dormir. Quan el petit cuc no troba la mare, llisca pel tronc de la pomera on viu i decideix anar a buscar-la. On deu ser la mama?

On és la mama? fomenta el diàleg sobre les experiències compartides entre els adults i els infants d'1 a 5 anys i fa que aquests darrers se sentin identificats amb els personatges, tots ells animals petits de la literatura tradicional catalana. El protagonista de la història passarà per diferents estats emocionals mentre busca la seva mare.

El conte també té una versió en castellà, *¿Dónde está mamá?*, publicada per Carambuco Ediciones.

Il·lustració: Mariona Cabassa

Zeus i les abelles (Fàbules d'Isop)

Marta Vilà

Envejoses les abelles, per culpa de la mel que els prenien els homes, varen anar a veure Zeus i li varen suplicar que els donés la força necessària per matar amb les punxades del seu fibló els que s'acostessin als seus ruscs.

Zeus, indignat en veure-les tan envejoses, va condemnar a perdre el fibló, i a morir en el mateix acte, a totes les que gosessin ferir els homes.

Moralina: L'enveja no és bona consellera, fins i tot ens pot portar a perdre les coses que poseïm.

Fàbula: <https://contesdeanimals.blogspot.com.es/2016/11/zeus-i-les-abelles.html>

Il·lustració: Àlex Quiles

MAYPE

DEIXA'T PORTAR!

TRANSPORT PUNTUAL, PORTA A PORTA, SENSE PREOCUPACIONS
Serveis personalitzats de qualitat, a preus assequibles, amb conductors professionals

TRASLLATS A / DES DE AEROPORTS, ESTACIONS DE TREN I PORTS
Et recollim puntualment al lloc indicat.

EMPRESSES

Beneficia't de la nostra experiència logística perquè la organització de les teves reunions i esdeveniments sigui tot un èxit.

TURISME ACTIU

Especialistes en trasllats de golf, neu, ciclisme i senderisme. Tenim els recursos necessaris per el desplaçament tant de grups com individuals.

C/Lluís Companys, 4 - Local 1
17200 Palafrugell (Girona)
T +34 972 96 33 22

info@maypebus.com
www.maypebus.com

MAYPE

COSTA BRAVA
LUXURYCARS

Lloguer de cotxes de luxe amb conductor a la COSTA BRAVA

TRASLLATS A / DES DE
AEROPORTS, ESTACIONS I PORTS

DISPOSICIONS DE LA
FLOTA EL TEMPS QUE NECESSITI

ASSESSORAMENT DE FORMA
PERSONALITZADA PER EVENTS

COSTA BRAVA
LUXURYCARS

C/Lluís Companys, 4 - Local 1
17200 Palafrugell (Girona)
T +34 872 22 02 02
info@costabraluxurycars.com
www.costabraluxurycars.com

Golf
Costa Brava
Pirineu de Girona

Premium
COSTA BRAVA
PERIODEU DE GIRONA

Costa Brava
Pirineu de Girona
Top Travel Destination

TRAVELER

Costa Brava
Pirineu de Girona

CBHL
COSTA BRAVA HOTEL DE LUXE

LAGTO

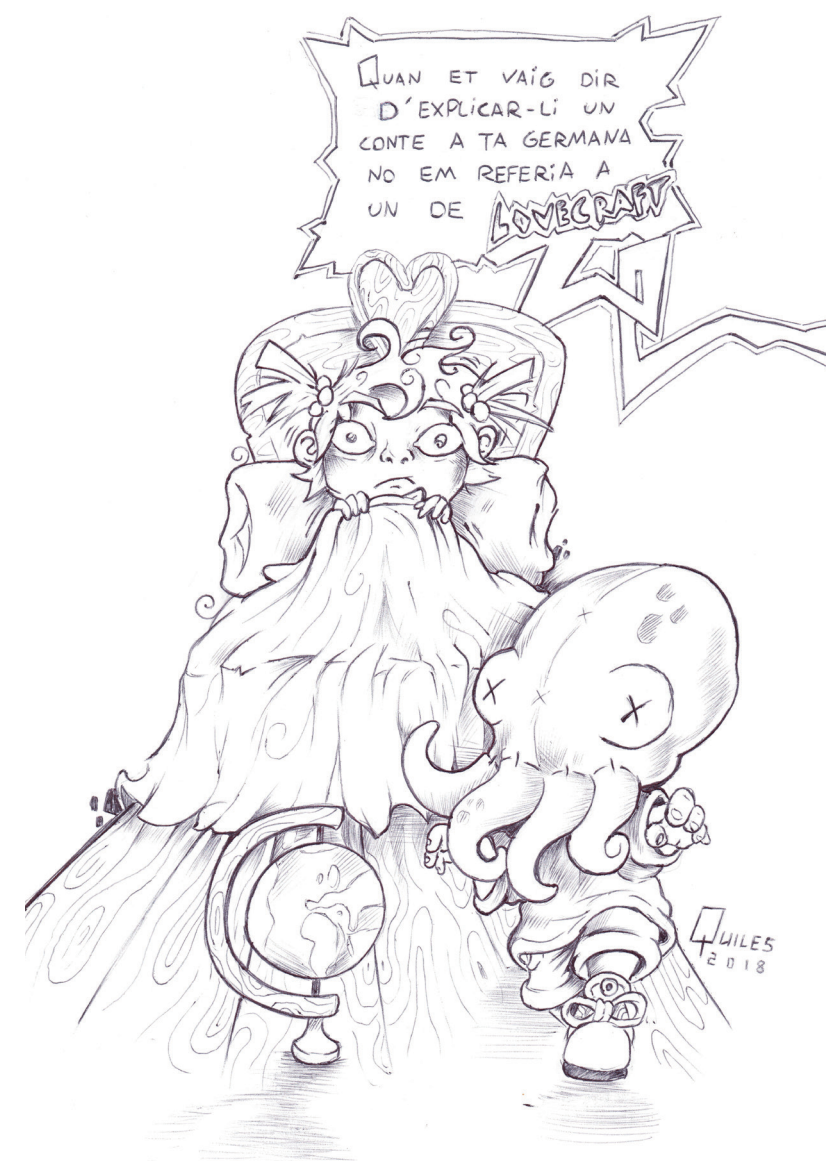
Miquel Planas Rocas
M. 687 550 222

ENS DEDIQUEM: TANCAMENTS PVC I ALUMINI, OBRA NOVA, REFORMES D'OBERTURES (SUBSTITUÏNT MARCS DE FUSTA, PERSIANES, PERSIANES MOTORITZADES, PERSIANES ALCANTINES, PORTICONS, MALLORQUINES, MOSQUITERES, BALLESTES), PORTES D'ENTRADA, MAMPARES DE BANY, MIRALLS, VIDRES, TREBALLS DE SERRALLERIA, FERRO I INOX, DISPOSEM D'ESPECIALISTES EN FUSTA, PARQUETS, TARIMES DE FUSTA, PERGOLES, PORTES D'INTERIOR, ARMARIS, PORTICONS

C/ Torres i Jonama, 54 · 17253 Mont-ras (Girona)
T/F. 972 301 492 info@tancamentsmont-ras.cat
www.tancamentsmont-ras.cat

NINOTAIRES

impacterètols.com
disseny **retolació** impressió digital

T. 972 304 324 | Ctra. Regencós-Palafrugell | Pol. Ind. Riera d'Esclanyà | C/ Mas Resplandís, 17- Nau B Begur (Gi)

REPARACIÓ INTEGRAL DE L'AUTOMÒBIL

Serveis:

Alarmes. Equips de música. Especialistes en aire condicionat. Diagnosi de frens/suspensions. Preparació de l'automòbil per passar les revisions de la ITV. Bobinatges. Injecció electrònica. Obtenció de tot tipus de peces de recanvi.

Lloguer:

Jardineria. Bombes. Construcció. Pintura. Compactació. Martells. Grups electrònics. Compressors. Metall. Neteja. Fusteria. Màquines.

VENDA DE MAQUINÀRIA, LLOGUER I REPARACIÓ

JARDINERIA, FORESTAL, HORTA I CONSTRUCCIÓ

SERVEI DE LLIURAMENT I RECOLLIDA A DOMICILI

- Tenim una àmplia experiència en el sector.
- Assessoram i busquem la millor eina per a cada treball, tant a empreses com a particulars.
- Us oferim servei propi de reparació i manteniment, recanvis i accessoris.
- Tota la maquinària surt provada i a punt per ser utilitzada.

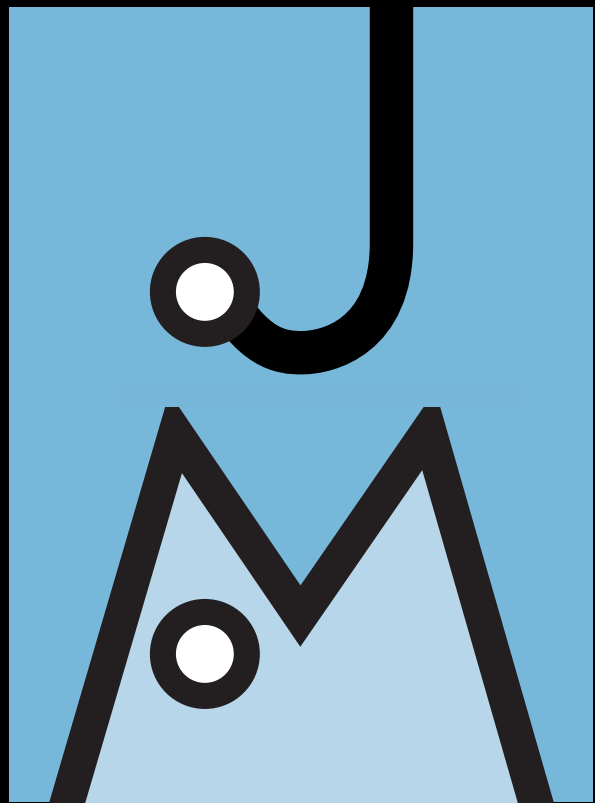
Parrot

INSTAL·LADOR
CERTIFICAT
PARROT

C/ Terme, 30 ESCLANYÀ (Girona)
tlf.: 972 611 953 Fax: 972 303 389
www.joanandreu.cat / e-mail: tallerjoanandreu@gmail.com

PEIXOS

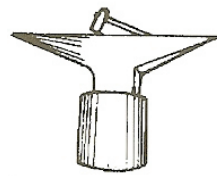
CA LA PAQUITA

QUEVIURES I PA

C/ TORRES JONAMA, 53
17253 MONT-RAS

972 304 552
686 415 397

Tot tipus de peix de costa i marisc
per encàrrec. Tel. 686 41 53 97
Obert matí i tarda

SERRALLERIA ALSINA

C/ Torres Jonama, 60
Tel / Fax: 972 30 29 96

17253 MONT-RAS

Narcís Gaviña PINTURES

Mòbil 609 41 51 01

C/ Pujada Cucala, 22 17253 MONT-RAS

G i G PISCINES

MANTENIMENTS
INSTAL·LACIONS i REPARACIONS
TELA ARMADA – LINER
SERVEI TÈCNIC PROFESSIONAL
RECANVIS i ACCESSORIS
PRODUCTES QUÍMICS

BOTIGA
c/del Carrilet, 29
17253 MONT-RAS
Tel: 972 304479

gigpiscines@hotmail.com

www.gigpiscines.com

GASTRONOMIA

“L’Empordà fa flaire de fogons temptadors on es couen innocents propostes de felicitat.”

Calamars farcits

Ingredients:

4 calamars de potera
2 botifarres de carn crua
200 g de gambes de Palamós
2 cullerades de tomata de conserva casolana
o una tomata ben madura
Sal i pebre
Oli d'oliva
Aigua mineral
4 escuradents

Picada:

1 llesca fina de pa fregit
4 o 5 grans d'all
Un ram de julivert
12 ametlles torrades
4 avellanes torrades

Elaboració:

Primer netegeu els calamars, separeu-ne les potes i les aletes, capoleu-les, guardeu les caputxes per farcir.

Peleu les gambes i guardeu-ne els caps.

Obriu les botifarres, barregeu-hi les potes, les aletes i les cues de les gambes, espremeu el suc del cap de les gambes a la barreja i salpebreu.

Farciu els calamars amb la barreja, sense omplir en excés i tanqueu-los amb un escuradents.

Poseu oli en una cassola i enrossiu els caps de les gambes tot aixafant-los, retireu-los (si cal coleu l'oli).

En aquest oli, afegiu-hi la tomata i fregiu-la. Poseu els calamars farcits a la cassola, doneu-los unes voltes tot punxant-los amb un escuradents o punxó, per tal que no es rebentin.

Afegiu aigua mineral a la cassola perquè es cuguin i a mitja cocció, afegiu-hi la picada.

Amb uns 25 o 30 minuts de cocció estaran al punt.

Picada: En una paella amb oli, fregiu el pa i retireu-lo, afegiu-hi els alls i el julivert i retireu-los, passeu els fruits secs per l'oli calent i ja es pot picar tot junt amb el morter o la picadora.

**IMPULSAR EL QUE
CAL IMPULSAR**

**ENS FA
DIFERENTS**

**A CaixaBank donem suport a emprenedors i famílies,
amb més de 700.000 microcrèdits concedits**

A CaixaBank donem suport a emprenedors i famílies a través de **MicroBank**, una entitat de referència a Europa en el camp de les microfinances. Gràcies a això, durant els últims 10 anys hem concedit més de 700.000 microcrèdits que han ajudat a posar en marxa milers de petits projectes.

Donar suport a la gent que ho necessita és, entre moltes altres coses, el que ens fa diferents.

**Banca
socialment
responsable**